

EU-TASON ELÄKE- KONFERESSI SUOMESSA

Eläkkeiden riittävyys teemana kansainvälisessä eläkekonferenssissa Suomen EU-puheenjohtajakaudella. Syyskuinen tapahtuma kokoaa näihin Musiikkitalon maisemiin koti- ja ulkomaan terävimmät asiantuntijat.

Sivu 6

INDIKAATTORIT

Rudi Van Dam tuntee EU:n eläkeindikaattorit.

Sivu 4

ILMASTO

Sään ääriolot yleistyneet, helle käy hengen päälle.

Sivu 8

ELÄKEVARAT

Työeläkelaitosten tilinpäätöslite.

keskellä lehteä

EU2019.FI

Euroopan sosiaalisten indikaattoreiden tuntija Rudi Van Dam on yksi syksyn kv-konferenssin puhujista.

Musiikkitalossa pidetään 17.9. eläkkeiden riittävyydestä kv-konferenssi Suomen EU-puheenjohtajakaudella.

3 PÄÄKIRJOITUS
Lisää tietoa – ja heti!

4 TAPASIMME
Rudi Van Damin
Brysselin Finanssitorissa

6 PENSION ADEQUACY
Kv-konferenssi 17.9.
eläkkeiden riittävyydestä

8 ELINIKÄ
Helle käy hengen päälle

10 ASIAANTUNTIJALTA
Lähetettyjen työntekijöiden
määrä kasvanut nopeasti

12 SAAREN KOLUMNII
Millä on merkitystä
pitkän päälle?

13 TULOSLIITE
Työeläkelaitosten
tilinpäätösliite 2018

18 VASTUULLISUUS
Gallup työeläkevakuuttajille
kestävästä sijoittamisesta

21 LUUPIN ALLA
Työvoiman liikkuvuus
kuumentaa tunteita

24 ARJESSA
Alivakuutettu
itsensätyöllistäjä

Reija Ruuhela tietää, miten sää ja ilmasto vaikuttavat suomalaisten terveyteen. Ruuhela ja Pekka Jousilahti esiintyivät aktuaariyhdistyksen kevätseminaarissa.

*LIITE:
Työeläkelaitosten
tilinpäätöstiedot
vuodelta 2018*

26 PALLO HALLUSSA

28 TIEDOKSI

29 NIMITYKSET

30 KIRJA, JOKA KOLAHTI

31 ENGLISH SUMMARY

32 UUSIMMAT JULKAISUT

21

Lähetettyjen työntekijöiden sääntely sisältyi Ranskan presidentti Emmanuel Macronin vaaliteemoihin 2017 presidentinvaaleissa. Aihe toistui edelleen Ranskassa tänä keväänä pidetyn eurovaalin kampanjoissa. Kuva keltaliivien mielenosoituksesta Pariisista.

Työeläke on Eläketurvakeskuksen julkaisema työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti.

JULKAISIJA
Eläketurvakeskus, Etk.fi

DIGILEHTI
Työeläkelehti.fi

UUTISKIRJE
Tilaa Työeläke-lehden uutiskirje

TOIMITUKSEN SÄHKÖPOSTI
tyoelake-lehti@etk.fi

PÄÄTOIMITTAJA
Matti Lumijärvi

TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ
Anne Iivonen

TOIMITUSNEUVOSTO
Kristiina Halonen (Ilmarinen)
Marjukka Hietaniemi (Eläketurvakeskus)
Kalervo Koistinen (Porasto)
Sonja Lilius (Mela)
Merja Paananen (Keva)
Markus Palomurto (Eläketurvakeskus)
Marjo Skoglund (Elo)
Kari Vatanen (Varma)
Christel Wedenberg (Veritas)

TÄTÄ LEHTÄ TEKIVÄT MYÖS
Mika Horelli, Kimmo Koivurinne, Lena Koski,
Riitta Lehtimäki, Peter Lindström, Kari Lindstedt,
Karoliina Paatos, Tiina Palotie-Heino, Eeva Puuperä,
Merja Raunis, Matti Remes, Juho Saari,
Maija Schrall, Katri Saareinen, Mika Vidlund,
Nelli Westerholm ja Jessica Älgars.

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET
aineistotilaukset@etk.fi
puhelin 029 411 2500

TAITTO
Aste Helsinki Oy/Markku Laitinen

PAINO
Hansaprint Oy
paperi LumiPress Silk 130 g/m²

54. vuosikerta
ISSN 0564-5808 (painettu)
ISSN 1799-5221 (verkkopainatus)
Helsinki 2019

Työeläke ilmestyy viidesti vuodessa.
Seuraavan kerran syyskuussa.

NO	AINESTOT	LEHTI ILMESTYY
4	pe 30.8.	ma 30.9.
5	pe 25.11.	ma 25.11.

KANNEN KUVA:
Karoliina Paatos

Lisää tietoa – ja heti!

HUOMIOTALOUDESSA kilpailu on kovaa. Ihmisiä kiinnostavat asiat, jotka herättävät heissä tunteita ja joiden yhteys heidän omaan elämäänsä on läheinen. Jos itse aihe ei kiinnosta, tiedon tarjoajan ei auta huutaa suuremmalla megafonilla.

Kansalaisten tietämys työeläkkeistä on kyselyjen mukaan kohtalainen. Hyvällä asiakaspalvelulla tavoitetaan ne, jotka jo tarvitsevat eläketietoa ja -palveluja. Mutta miten saadaan eläkeistä vielä kaukana olevat kiinnostumaan eläkeasioista?

Vähintään puolittotuus lienee: ei juuri mitenkään. Mutta ei silti heitetä hankkoja tiskiinkin.

SUOMALAISET SAAVAT tai haluavat eläketietoa eniten alan verkkosivuilta sekä henkilökohtaisena neuvontana. Tämä tulos näkyi Kevan tuoreessa kyselyssä ja on toistunut myös Eläketurvakeskuksen vuosittaisessa Eläkebarometrissa.

Median, somen ja esitteiden rooli on pienempi. Tosin eräässä toisessa tutkimuksessa myös median rooli nousi esille.

Mitä tulokset sitten tarkoittavat? Työeläkealan kannattaa pitää verkkosivunsa ja oman eläketiedon tarjoamispalvelunsa kunnossa, helppokäyttöisinä ja saavutettavina. Myös henkilökohtaiseen neuvontaan pitää panostaa, oli vastaajana sitten ihminen tai koulutettu botti.

TEIN PARI VUOTTA SITTEN osalle eläkealan ja työmarkkinajärjestöjen väestä kyselyn eläkeviestinnästä. Vastauksissa nousi esille kolme toivetta: selkeäkieliset kohderyhmille muokatut sisällöt, uusien kanavien vuorovaikutteinen käyttö sekä erityisesti eläkealan keskinäisen yhteistyön lisääminen eläketiedon tuottamisessa. Omat haasteensa löytyy kustakin toiveesta.

HYVILLÄ ELÄKETIEDON tarjontapalveluilla voidaan luoda se pohja, jota hyvä viestintä täydentää. Eläketiedon helpompi saataavuus arjessa, olivat ne sitten esimerkiksi pankki- tai veropalvelujen kyljessä, olisi varmasti hyödyllistä. Jo pelkkä eläketiedon tason ylläpitäminen tai sen alenemisen estäminen vaatii jatkuvaa työtä. Eläketietoa on tarjottava aina uusille sukupolville kiinnostavasti ja selkeästi. Tieto usein lisää myös luottamusta muttei toki aina.

Minusta realistisesti hyvällä tasolla ollaan, kun kansalainen osaa tehdä eläketiedon pohjalta omaa elämäänsä koskevia järkeviä päätöksiä. Jos hän päälle vielä tuntee eläkejärjestelmän hienouksia, se olisi jo ekstraa.

Työeläke-lehti tarjoaa tällä kertaa paljon perinteistä numerotietoa ja myös EU-tason eläkeasiasia. Rentouttavia kesäpäiviä kaikille lukijoille, tiedon parissa! ■

Matti Lumijärvi
päätoimittaja
Digilehti: Työeläkelehti.fi
Twitter: @MLumijarvi

Eläkeläisten taloudellinen hyvinvointi tarkastelussa

MITÄ ODOTAMME SOSIAALITURVALTA?

Yksi Euroopan arvostetuimmista sosiaalisten indikaattorien tuntijoista, Rudi Van Dam, saapuu syyskuussa Suomessa pidettävään kansainväliseen konferenssiin. Kävimme Brysselin näytävässä Finanssitorinissa tapaamassa Van Damia hänen työpaikallaan.

BRYSSELI | TEKSTI JA KUVA MIKA HORELLI

Indikaattorit, joilla EU:n eri jäsenvaltioiden sosiaalista tilannetta mitataan ovat koordinaattori **Rudi Van Damin** mukaan poliittisesti erittäin herkkä aihe. Siksi mittareista käytäviin neuvotteluihin kuluu paljon aikaa.

– Meille on hyvin tärkeää, että jäsenmaiden välille löytyy konsensus siitä, miten niiden hyvinvointia tai sen puutteita voidaan yhteismitallisesti arvioida.

VAN DAMIN mukaan eläkejärjestelmää mittaavia indikaattoreita pitää kehittää nykyistä monipiirteisimmiksi. Tästä aihepiiristä hän aikoo puhua myös Eläketurvakeskusten Helsingissä 17. syyskuuta järjestämässä konferenssissa.

Rudi Van Dam näkee, että niillä EU-mailla, joissa on kehittynyt työvoiman suojele ja sosiaaliturvajärjestelmä, on mahdollisuudet menestyä paremmin. Näistä voisi ottaa oppia muissakin EU-maissa.

Nykyisellään EU:ssa on olemassa yhteisten mittarien karkea runko, mutta vastedes tarvittaisiin huomattavasti yksityiskohtaisempaa ja harmonisoidumpaa tietoa eläkeläisten ja vanhusväestön taloudellisen hyvinvoinnin monitorointiin.

– Ikävä kyllä meillä on sokeita pisteitä vielä paljon. Vaikka tiedämme kattavasti eläkkeiden tasosta eri jäsenmaissa, meiltä puuttuu esimerkiksi kattavasti koottu tieto eläkeläisten varallisuudesta, vaikka tämä olisi erittäin hyödyllinen lisätieto, Van Dam sanoo.

Hänen mukaansa myöskään tietoa vanhusten pitkäaikaishoidon erityistarpeista ja niiden täyttämisestä EU:n jäsenmaissa ei ole riittävästi.

Kuitenkin Van Dam näkee tarpeelliseksi, että tulevaisuudessa tarvitaan yhä enemmän ja yhä tarkempaa tietoa eri jäsenmaiden hallituksilta.

– Olemme pääasiassa onnistuneet lisäämään joi-takin uusia kysymyksiä jo olemassa oleviin tutkimuksiin, mutta uusia tutkimushankkeita ei ole päästy aloittamaan, Van Dam harmittelee.

– Yksi hyvä esimerkki tiedosta, jotka meiltä vielä EU-tasolla puuttuu, on yksilöllinen korvausaste (*replacement rate*). Tällä tarkoitetaan ennustettavissa olevaa tietoa siitä, minkälaisen eläketason eri työssäoloaikaiset tulotasot tuottavat.

– Vaikka tästä on täällä ja muissakin Suomen tapaisissa maissa erittäin hyvä tietämys, ikävä kyllä

**Indikaattoreita
pitää kehittää
monipiirteisimmiksi.**

*Rudi Van Dam,
SPC:n indikaattoryöryhmän pj.*

KUKA?

Rudi Van Dam

- 55-vuotias sosiaali-indikaattorien asiantuntija
- työskentelee koordinaattorina Belgian liittovaltion sosiaaliturvapalveluvirastossa
- Belgian korkeimman tilastoneuvoston jäsen 2019–
- EU:n Sosiaalisen suojelun komitean SPC:n indikaattoryöryhmän puheenjohtaja 2015–
- Master of Political Science, Antwerpenin yliopisto, pääaine politiikka ja yhteiskuntatiede (political and social sciences), jatko-opintoja tilastotieteessä.

suurimmassa osassa EU-maista tällaista tietoa ei vielä ole kuitenkaan kattavasti saatavilla.

VANHUSVÄESTÖN taloudellisessa hyvinvoinnissa ollaan EU:ssa vielä kaukana ihmisten tasaveroisuudesta.

– Jos otamme esimerkiksi köyhyysrajan alapuolella elävät eläkeläiset, Virossa osuus on noin 40 prosenttia. Samanaikaisesti se on muun muassa Tanskassa, Hollannissa tai Ranskassa alle kymmenen prosentin luokkaa tai vähemmän.

Vanhusväestön köyhyysriski on kuitenkin ollut viimeiset kymmenen vuotta sel-

västi vähenemässä. Tämä perustuu siihen, että taloudellisten laskukausien aikana aktiiviväestön tulotaso yleensä jonkin verran laskee, kun eläkkeet säilyvät ennallaan.

– Kun köyhyysraja määritellään suhteessa koko väestön tulotasoon, tämä käytännössä pienentää tasaista eläkettä saavien osuutta köyhyysrajan alapuolella elävistä ihmisistä. Tämän lisäksi olemme seuranneet ostovoiman kehitystä ja todeneet, että vanhusten asema on parantunut myös absoluuttisesti, Van Dam summaa.

RUDI VAN DAMIN on töissä Belgian liittovaltion sosiaaliturvavirastossa, joka vastaa

sosiaaliturvan koordinoinnista ja kehittämisestä. Vastaava Suomessa on lähinnä sosiaali- ja terveysministeriö.

Poiketen Suomesta, Belgia on Flanderin, Vallonian ja kokonaan Flanderin sisällä sijaitsevan Brysselin pääkaupunkialueen muodostama liittovaltio. Maassa suuri osa sosiaalialan toimijoista on yksityisiä säätiöitä ja osuuskuntia, joiden toimintaa liittovaltio valvoo.

Sosiaali- ja valtiotieteistä Antwerpenin yliopistosta valmistunut maisteri Rudi Van Dam tekee työtä siinä viraston osassa, joka on keskittynyt työskentelemään eurooppalaisella tasolla EU:n Sosiaalisen

suojelun komiteassa SPC:ssa. Van Dam toimii *SPC:n indikaattoryöryhmän* puheenjohtajana. Tämä puolestaan tuottaa muun muassa PAR-raportin (*Pension Adequacy Reportin*) sekä eläkejärjestelmien toimivuusraportin kaltaisia, koko EU:n laajuisia tietopaketteja.

Näitä aineistoja hyödyntävät Euroopan ministerineuvoston alainen työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kulluttaja-asioiden neuvosto. Se taas suunnittelee yhdessä Euroopan parlamentin kanssa lainsäädäntöä, jonka tarkoituksena on parantaa EU-kansalaisten elinolosuhteita.

NYKYISEN EU-KOMISSIION aikana unionin sosiaalipolitiikka on saanut paljon aikaisempaa enemmän huomiota.

– On mielenkiintoista nähdä, pitääkö uusi komissio sosiaalipolitiikan asioita yhtä tärkeinä kuin nykyinen. Pidän tätä todennäköisenä koska maat, joissa on kehitetty työvoiman suojeleminen ja sosiaaliturvajärjestelmä, selviävät globaaleista kriiseistä selvästi paremmin kuin muut.

Van Dam muistuttaa, että toimiva sosiaaliturva luo lisäksi yhteiskunnallista koheesiota, samaan veneeseen kuulumisen tunnetta.

– Toisin sanoen toimiva sosiaaliturva-

järjestelmä ei yksin takaa kansalaisten parempaa toimeentuloa, mutta tuottaa toissijaisesti myös yhteiskunnallista vakautta. ■

Aiheesta lähemmin:

PAR-raportti (Pension Adequacy Report 2018 saatavilla Euroopan komission verkkopalvelussa englanniksi)

Indicators' Subgroup (ISG indikaattoryöryhmästä Euroopan komission verkkopalvelussa englanniksi)

Syksyn kansainvälinen konferenssi herättää keskustelua eläkkeiden riittävydestä

Väestö ikääntyy kaikissa EU-maissa. Millaista eläketurvaa Euroopassa voi odottaa? Ovatko järjestelmät rahoituksellisesti ja sosiaalisesti kestäviä? Miten uudistushaasteisiin vastataan?

Syyskuussa järjestettävä *Pension Adequacy in Europe – Today and Tomorrow* -konferenssi on yksi Suomen EU-puheenjohtajakauden oheistapahtumista. Pyrkimyksenä on herättää keskustelua eläkkeiden riittävydestä, sen mittaamisesta sekä siitä, mikä on *Pension Adequacy Report* (PAR) -raportin rooli EU:n eläkepolitiikan kokonaisuudessa.

Uuden raportin valmistelutyö käynnistyy syksyllä 2019.

– Konferenssissa käydään keskustelua siitä, millainen eläketurvan tasoa arvioivan raportin tulisi olla ja mihin sitä käytetään, kertoo Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja **Mikko Kautto**.

Konferenssin puhujilla on kokemusta sekä EU:n sosiaalisen

suojelun komitean (SPC) työskentelystä että EU:ssa edistettävien asioiden valmistelusta. He osaavat ottaa kantaa siihen, mitä eläketurvan riittävyden tarkastelusta on tarkoitus seurata.

– EU:ssa eläkkeitä tarkastellaan erikseen rahoituksen kestävyiden ja eläketurvan riittävyden näkökulmasta. Yhteinen tarkastelu ja päätelmät jäävät kuitenkin vähäiseksi, Kautto toteaa.

KONFERENSSISSA TARKASTELLAAN eläkkeiden riittävyttä Euroopassa sekä tutkimuksen että EU:n politiikan näkökulmasta. Tarkemmalla tasolla teemoina konferenssissa ovat eläkeläisten taloudellinen hyvinvointi, palveluiden rooli eläkeläis-

ten hyvinvoinnin osana sekä yrittäjien eläketurva.

Suomalaiset tutkijat kertovat Suomessa käytössä olevista mittareista ja tutkimustuloksista.

Konferenssin lopussa katse suunnataan tulevaisuuteen. Miltä eläketurvan taso tulevaisuudessa näyttää ja mikä EU:n rooli kehityksessä on? Mikko Kauton vetämässä paneelissa ovat keskustelemassa eläketurvan tutkijat **Yves Stevens** ja **Axel West Pedersen**, komission edustaja **Katarina Ivanković Knežević** sekä OECD:n edustaja **Monika Queisser**. ■

Nelli Westerholm

Näkökulma EU:n eläkepolitiikkaan

PUOLEN PÄIVÄN MITTAINEN *Pension Adequacy in Europe – Today and Tomorrow* -konferenssi on yksi Suomen EU-puheenjohtajakauden oheistapahtumista.

Tapahtuma kokoaa yhteen eläketurvan ja eläkepolitiikan asiantuntijoita eri maista.

Suomalaisille osanottajille konferenssi tarjoaa näkökulmaa EU:n eläkepolitiikkaan.

Konferenssi järjestetään 17. syyskuuta 2019 Musiikkitalossa, Helsingissä.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset:
www.etk.fi/conference2019

Karoliina Paatos

Sään ääri-ilmiöitä Suomessakin

HELLE KÄY HENGEN PÄÄLLE

Viime kesän hellejakso aiheutti kaksi kertaa enemmän ennenaikaisia kuolemia kuin liikenneonnettomuudet vuodessa. Suomenkin on varauduttava sään ääri-ilmiöiden yleistymiseen.

TEKSTI JA HENKILÖKUVA MATTI REMES

Sään ääri-ilmiöiden yleistyminen uhkaa kehitysmaissa miljoonien ihmisten henkeä ja terveyttä. Kuivuudet heikentävät satoja, tulvat lisäävät tartuntatauteja ja hirmumyrskyt aiheuttavat suurta tuhoa.

Säähän ja ilmastoon liittyvät terveysriskit eivät ole kuitenkaan vain köyhien maiden ongelma. Ne tulisi ottaa vakavasti myös Suomen kaltaisissa vauraissa maissa, huomauttaa Ilmatieteen laitoksen tutkija **Reija Ruuhela**.

– Erityisen huonosti meillä on varauduttu kuumuuden aiheuttamiin ongelmiin. Viime kesän hellejaksot aiheuttivat Suomessa lähes 400 ennenaikaista kuolemaa. Se on kaksi kertaa enemmän kuin liikenneonnettomuuksissa kuolee ihmisiä vuodessa.

Ruuhela selvitti väitöskirjassaan, miten sää ja ilmasto vaikuttavat suomalaisten terveyteen ja itsetuhoisuuteen. Hän kertoi tutkimuksensa tuloksista toukokuussa Suomen Aktuaariyhdistyksen kuolevuusseminaarissa.

Yhdistykseen kuuluu vakuutusmatemaatikoita, joille kuolevuus eli kuolleiden määrän suhteellinen osuus väestöstä on tärkeä tarkastelukohde. Kuolevuustilastot vaikuttavat esimerkiksi vuosittain laskettavaan elinäkertoimeen ja sitä kautta työeläkkeiden tasoon.

KUUMUUS voi olla kylmyyttä suurempi riski jopa Suomessa. Tutkija Ruuhela korostaa, että tähän pitäisi kiinnittää tulevana vuosina entistä enemmän huomiota, sillä hyvin kuumat päivät yleistyvät ja helleaallot pitenevät ilmaston muuttuessa.

– Ylipäätään säähän ja ilmastoon liittyviä terveysriskejä aletaan ymmärtää meillä vasta nyt laajemmin.

Suomessa kuumuus johtaa harvoin hengenvaarallisiin lämpöhalvauksiin, mutta helteet ovat riski etenkin sydän- ja verisuonitautteja sekä hengityselinsairauksia sairastaville.

– Suurin riskiryhmä ovat ikäihmiset, mutta helle aiheuttaa ennenaikaisia kuolemia myös työikäisissä.

Miesten alkoholi-
kuolemien vuoksi
menetetään
enemmän
elinvuosia kuin
Ruotsissa.

THL:n tutkimusprofessori
Pekka Jousilahti

Näinköhän tästä kesästä tulee yhtä kuuma kuin viimevuotinen? Jalankuljoja ja pyöräilijöitä Laukonsillalla Tampereella viime vuoden loppukesällä 8. syyskuuta. Helteet olivat silloin jo enimmälti ohitse.

Viime kesän kokemukset ovat johtaneet keskusteluun siitä, miten terveydenhuollossa ja työpaikoilla on varauduttu helteisiin. Monissa sairaaloissa ja vanhusten kotihoidossa on lämpiminä kesinä tukalaa, kun rakennuksissa ei ole riittävästi viilennystä.

Ruuhelan mielestä helleaalloja varten tarvitaan Suomessakin varautumissuunnitelmia. Ilmatieteen laitos antaa hellevaroituksia, mutta toistaiseksi terveydenhuollosta puuttuu varoitusjärjestelmä, joka käynnistäisi varautumiseen liittyviä toimenpiteitä.

Ruuhelan mukaan ilmastonmuutos lisää terveysriskejä myös talvella. Vähenevä lumipeite ja lisääntyvä pilvisyys vähentävät valon määrää, mikä voi lisätä kaamosmasennusta ja lisätä itsemurhia.

Ruuhelan mukaan myönteistä kuitenkin on, että suomalaisten herkkyyys ääriämpötiloille on pienentynyt.

– Kestämme kuuma- ja kylmärasitusta nykyään paremmin kuin muutama vuosikymmen sitten. Tätä saatetaan selittää se, että suomalaiset elävät pidempään ja ovat entistä terveempiä.

– Myös terveydenhuoltomme on parantunut, Ruuhela sanoo.

TERVEYSTILANNETTA parantaa osaltaan se, että ennenaikaisten kuolemien ehkäisyssä on otettu viime vuosikymmeninä isoja edistysaskelia. Tämä pätee Suomessa etenkin sydän- ja verisuonitautien ja syöpien ennaltaehkäisyyn, sanoo Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimusprofessori **Pekka Jousilahti**.

Hän kertoi seminaarissa tutkimuksesta, jossa selvitettiin pohjoisen ulottuvuuden kumppanuusvaltioiden (Latvia, Liettua, Puola, Ruotsi, Saksa, Suomi, Viro ja Valko-Venäjä) ennenaikaisten kuolemien takia menetettyjä elinvuosia.

– Ne vähenivät vuosina 2003–2013 kaikissa tutkimusmaissa. Erot maiden välillä olivat kuitenkin suuret, Jousilahti totesi.

Tutkimuksen keskeinen johtopäätös on, että ennenaikaisiin kuolemiin voidaan vaikuttaa tehokkaasti.

– Tästä esimerkkinä on työikäisten sepelvaltimokuolleisuuden merkittävä lasku Suomessa viimeksi kuluneen 40 vuoden aikana. Pohjois-Karjala -projektista lähtenyt tuloksekas työ on herättänyt kansainvälisestikin laajaa huomiota.

Jousilahden mielestä ennaltaehkäiseviin toimiin tulisi kohdistaa varoja nykyistä huomattavasti enemmän. Hän harmittelee, että sote-uudistuksesta käydyssä keskustelussa terveyden edistäminen ja sairauksien ennaltaehkäisy ovat jääneet kovin vähäiselle huomiolle.

”Erityisen huonosti meillä on varauduttu kuumuuden aiheuttamiin ongelmiin.”

Ilmatieteen laitoksen tutkija Reija Ruuhela ja THL:n tutkimusprofessori Pekka Jousilahti tuntevat sääilmiöiden ja terveydentilan muutosten vaikutukset kuolevuuteen.

POHJOISEN ULOTTUVUUDEN maissa tehty selvitys paljasti, että ennenaikaiset kuolemat veivät elinvuosia eniten Valko-Venäjällä ja vähiten Ruotsissa. Suomi sijoittui vertailussa hieman keskitason paremmalle puolelle yhdessä Saksan rinnalla.

Sairausryhmistä ulkoiset kuolinsyyt, kuten onnettomuudet, väkivalta ja myrkytykset, olivat yleisin ennenaikaisen kuoleman aiheuttaja. Niiden jälkeen eniten elinvuosien menetyksiä aiheuttivat syövät sekä sydän- ja verisuonitaudit.

Tapaturmien lisäksi myös alkoholi on merkittävä kuolevuuden aiheuttaja. Erot olivat suuret. Vähiten elinvuosia menetettiin Ruotsissa, eniten Valko-Venäjällä.

– Suomalaiset miehet menettävät alkoholin aiheuttamien kuolemien takia seitsemän kertaa enemmän elinvuosia kuin ruotsalaiset miehet ja naisillakin ero on viisinkertainen, muistuttaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimusprofessori **Pekka Jousilahti**. ■

Tukalinta kaupunkien keskustoissa

PITKÄT HELLEJAKSOT koettelevat erityisen paljon kaupunkien keskus-
tojen asukkaita. Ilmatieteen laitoksen tutkija **Reija Ruuhela** sanoo, että auringosta lämpöä imevä rakennusmassa voi nostaa lämpötiloja useilla asteilla paikallisesti.

– Lisäksi keskustojen asunnot ovat usein pieniä ilman läpituuletusmahdollisuutta, Ruuhela sanoo.

Muun muassa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä kuumuus lisäsi viime kesänä tehtäviä ensihoidossa ja päivystyksissä. Ongelmia oli myös kiinteistöjen jäädytyksessä, lääkkeiden säilyttämisessä ja välinehuollossa.

Lähetettyjen työntekijöiden määrä kasvanut viime vuosina nopeasti

EU-alueella lähetettyjen työntekijöiden määrä on kaksinkertaistunut viidessä vuodessa. Suurin lähettäjä on Puola ja merkittävin vastaanottaja on Saksa. Pääosa lähetetyistä työntekijöistä työskentelee rakennusalalla.

Tiina Palotie-Heino
Tilastopäällikkö
Eläketurvakeskus

TYÖVOIMAN VAPAA LIKKUVUUS on yksi EU:n periaatteista, ja pääsäännön mukaan työskentely vakuutetaan työskentelymaassa.

Mutta työnantaja voi myös lähettää työntekijänsä määräajaksi toiseen jäsenmaahan työskentelemään. Lähetetty työntekijä säilyy tällöin lähettävän maan sosiaaliturvan piirissä ja hänelle myönnetään A1-todistus. Tällöin henkilö maksaa sosiaaliturvamaksunsa lähettävään maahan.

EU:ssa myönnettiin vuonna 2017 kaikkiaan 2,8 miljoonaa lähetetyn työntekijän A1-todistusta. Tämä oli peräti 510 000 kappaletta enemmän kuin vuosi aikaisemmin. Määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2012.

Eniten todistuksia myönsivät Puola (574 000), Saksa (400 000), Espanja (191 000), Slovenia (191 000) ja Italia (153 000) (Kuvio 1). Vähiten todistuksia myönsivät Suomi, Irlanti, Kreikka, Kypros ja Malta, joissa määrä jäi alle 10 000.

YHTEEN MAAHAN A1-todistuksista myönnettiin 1,7 miljoonaa kappaletta vuonna 2017. Merkittävimmät myöntäjät olivat Saksa (330 000), Puola (235 000) ja Slovenia (165 000).

Tyypillisin tapaus oli, että työntekijä lähetettiin Puolasta Saksaan töihin tai Sloveniasta Saksaan tai Itävaltaan. Saksalaiset puolestaan lähetettiin töihin Itävaltaan, Ranskaan tai Hollantiin.

Suomesta lähetettiin työntekijöitä eniten Ruotsiin ja Espanjaan.

Yhteen maahan lähetettyjen työntekijöiden osuus työllisistä oli EU:n tasolla 0,4 prosenttia. Erot maiden kesken olivat huomattavat. Slovenian työ-

Useampaan maahan myönnettyjen A1-todistusten määrä on myös kasvanut huimasti.

voimasta peräti viisi prosenttia lähetettiin toiseen EU-maahan töihin. Osuus oli lähes yhtä suuri Luxemburgissa. Useimmissa maissa osuus jäi selvästi alle yhden prosentin. Suomessa tämä oli 0,1 prosenttia. (Kuvio 2)

Pääosa lähetetyistä työntekijöistä työskenteli rakennusalalla. Tämä oli erityisen tyypillistä Sloveniasta, Virosta, Unkarista, Portugalista, Itävaltasta, Romaniasta ja Puolasta

lähetetyille työntekijöille, joissa yli puolet lähetetyistä työntekijöistä työskenteli rakennusalalla.

Se, mikä merkitys tällä oli lähettävän maan työmarkkinoille, vaihteli huomattavasti. Slovenian rakennusalalla toimivista henkilöistä peräti 60 prosenttia lähetettiin töihin toiseen EU-maahan. Myös Luxemburgin (15 %), Unkarin (13 %) ja Slovakian (10 %) rakennusalan työntekijöistä lähetettiin merkittävä osa toiseen jäsenmaahan töihin.

USEAMPAAN EU-MAAHAN myönnettyjen A1-todistusten määrä on myös kasvanut huimasti. Kun vuonna 2010 niitä myönnettiin 170 000, vuonna 2017 jo yli miljoonaa kappaletta.

Useampaan maahan lähetetyt olivat pääosin puolalaisia rekka-auton kuljettajia. Puolet Luxemburgin rekka-auton kuljettajista ja noin kolmannes Liettuan, Kroatian, Puolan, Slovakian ja Latvian kuljettajista työskentelee useamassa jäsenmaassa.

Saksa vastaanotti eniten lähetettyjä työntekijöitä (427 000). Toiseksi eniten Ranska (241 000) ja kolmanneksi Belgia (167 000). (Kuvio 3)

Saksaan tultiin pääosin Puolasta ja Sloveniasta. Ranskaan saavuttiin tasaisemmin useammasta

maasta. Belgiaan puolestaan tultiin Luxemburgista, Saksasta, Puolasta sekä Ranskasta.

Suomi vastaanotti runsaat 22 000 työntekijää. Suomeen lähetetyt työntekijät tulivat pääosin Saksasta, Puolasta ja Virosta.

KOLMANNES jäsenmaiden vastaanottamista lähetetyistä työntekijöistä työskenteli rakennusalalla ja neljännes palvelualoilla.

Rakennusalan osuus oli suurin Belgiaan, Tanskaan, Saksaan, Viroon, Ranskaan, Kroatiaan, Latviaan, Luxemburgiin, Hollantiin, Itävaltaan, Suomeen ja Ruotsiin saapuneilla. Luxemburgin vastaanottamien rakennusalan työntekijöiden osuus oli peräti neljännes sekä Itävallassa ja Belgiassa viidennes rakennusalalla työskentelevistä.

On hyvä huomata, että todistusten määrä ei kerro lähetettyjen työntekijöiden määrää. Sama henkilö voi saada vuoden aikana useamman todistuksen.

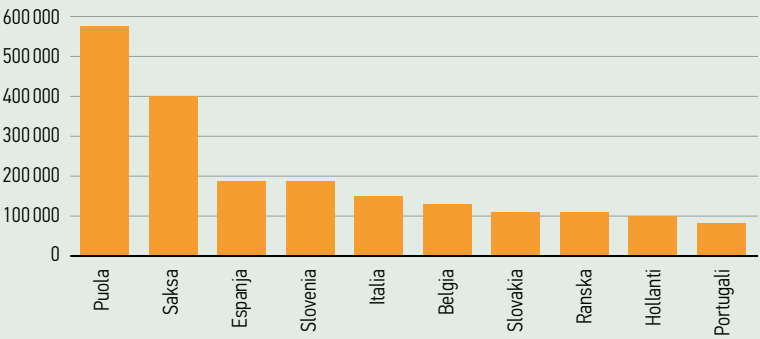
Itse asiassa henkilöiden määrä on noin puolet todistusten määrästä. Toisin sanoen sama henkilö lähetettiin vuoden aikana keskimäärin kaksi kertaa toiseen jäsenmaahan. Tässä oli maittain huomattavia eroja. ■

Lähde:
European Commission: Posting of workers.
Report on A1 Portable Documents issued in 2017

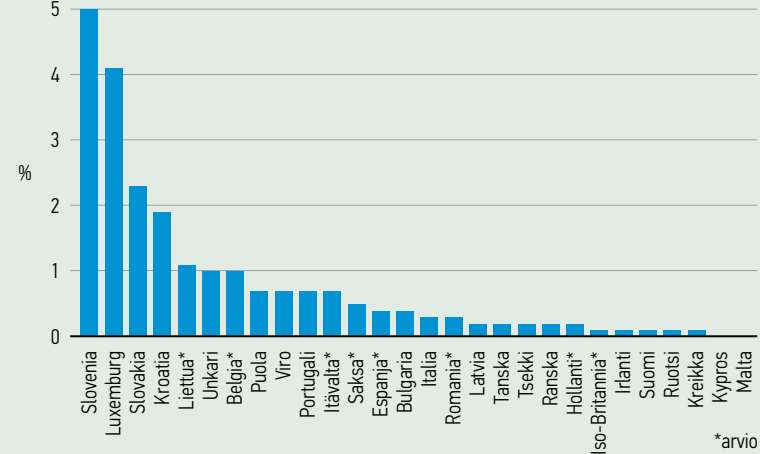
Mikä A1-todistus?

- EU:ssa työnantaja voi lähettää työntekijänsä määrääjäksi työskentelemään toiseen jäsenmaahan.
- Lähetetty työntekijä säilyy lähettävän maan sosiaaliturvan piirissä, kun hänelle myönnetään A1-todistus.
- Tällöin sosiaaliturva- ja eläkevakuutusmaksut maksetaan lähettävään maahan.
- A1-todistus voidaan myöntää myös yrittäjälle, joka siirtyy toiseen maahan tekemään vastaavaa yritystoimintaa, jota harjoittaa kotimaassa.
- Todistus on voimassa enintään 24 kuukautta.
- A1-todistus voidaan myöntää myös työntekijälle tai yrittäjälle samaan aikaan useampaan EU-maahan. Tälle todistukselle ei ole maksimipituutta.
- Tavoitteena on lisätä ja helpottaa työvoiman vapaata liikkuvuutta EU:n jäsenmaiden kesken, koska todistuksen johdosta ei sosiaalivakuutusmaksuja tarvitse maksaa työskentelymaahan.
- Eläketurvakeskus myöntää todistukset Suomesta lähetettävälle henkilölle.

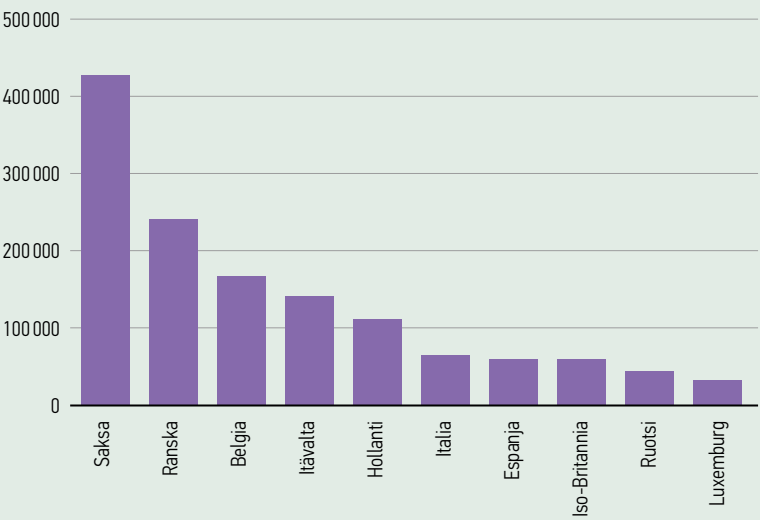
Kuvio 1
Suurimmat lähettäjämaat EU-alueella
Lähetetyt työntekijät 2017, 10 suurinta maata

Kuvio 2
Lähetettyjen osuus lähtömaan työvoimasta EU-alueella
Yhteen maahan lähetettyjen työntekijöiden osuus lähettävän maan työvoimasta 2017

Kuvio 3
Suurimmat vastaanottajamaat EU-alueella
Lähetettyjä työntekijöitä vastaanottaneet maat 2017, 10 suurinta maata

Millä on merkitystä pitkän päälle?

JOKAINEN SOSIAALI- ja terveyspolitiikan uudistamisen piirissä pyöriskelevä henkilö käyttää valtaosan ajastaan asioihin, jotka ovat joko tärkeitä tai aiheuttavat huolta. Tärkein on kuitenkin hallinnon alin aste – ja jokainen asia aiheuttaa politiikossa ja virkamiehessä huolta. Vastuullinen ministeri tai virkamies ei oikein voi muuta vastata tai ajatella.

Pienen mittakaavan kysymysten käsittelyyn menee suurin osa poliitikkojen ja virkamiesten ajasta. Tärkeiden ja huolta aiheuttavien asioiden ratkaisut yleensä ovat yhden tai kahden lakipykälän muutoksia, menolisäyksiä ja leikkauksia – tai erilaisten ohjelmien, selvitysten ja hankkeiden perustamista.

Nämä kaikki ovat enimmäkseen kohinaa ajan virrassa.

TODELLA MERKITYKSELLESET poliittiset uudistukset ovat korkeammalla politiikan asialistoilla. Suurempi kysymys tällöin on, millä yhteiskunnallisella uudistamisella on merkitystä pidemmällä aikavälillä. Asiaa voi katsoa sekä eteen- että taaksepäin. Välttämättä nämä arviot eivät tuota samaa tulosta samasta asiasta.

Tekemisen hetkellä asia saattaa tekijöiden mielestä vaikuttaa massiiviselta ja maailmaa perustavalla tavalla muuttavalta. Voi kuitenkin hyvinkin olla, että muutaman kymmenen vuoden päästä kukaan ei moista uudistusta muista, eikä se loppujen lopuksi ole ollut kovin merkityksellistä. Monet 1990-luvun alun leikkaukset ovat osoittautuneet tämänkaltaisiksi.

Toisaalta joku pienehkö muutos voi olla pitkällä aikavälillä dramaattinen, mitä tulee sosiaalipolitiikan muutokseen. Se on kantanut suurta muutosta sisällään vähän samalla tavalla kuin elefantti kantaa poikastaan: pieni muutos aiheuttaa suuria seurauksia, koska se muokkaa järjestelmää. Esi-

"Hyvinvointivaltio on työeläkkeiden kannalta jo uudistettu."

merkiksi kuntouttavan työtoiminnan käyttöönotto on tämänkaltaisen uudistus.

AIKAJÄNNE luo tarkasteluun oman merkityksensä. Kymmenen vuotta on erilainen aikajänne kuin vaikkapa sata vuotta. Tämän päivän asiantuntijat pystynevät sanomaan jotain viime vuosisadan alkupuolelle

tehdyistä uudistuksista. Esimerkiksi torpparilaki ja demokratiaan palaaminen välittömästi kansalaisodan jälkeen lienevät olleet merkittävimpiä valintoja. Monesta muusta asiasta ei ole vielä yhteistä ymmärrystä.

Myös kuluva vuosisata aiheuttaa pohdintaa. Kun 2100-luvun asiantuntijat tarkastelevat 2000-luvun alun Suomen uudistuksia, tuskin kovin moni asia tulee heidän silmiinsä merkittävänä asioina. Paljon riippuu siitä, minkälaiseksi tulevaisuus asetuu. Joku 2100-luvun suojakuvun alla elävä ihmisrobotti voi todeta, että nyt elettyään ajanjaksona ehkä merkittävin päätös koski kehityksen kestämyyttä. Mutta jos vähemmän huonosti käy, niin nyt menossa oleva hyvinvointivaltion uudistamisen aalto jää varmasti mieleen.

HYVINVOINTIVALTIO on työeläkkeiden kannalta jo uudistettu, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä perusturvan osalta nyt alkava vaalikausi merkinnee merkittäviä muutoksia.

Jos tämä paketti menee kuluvalle kaudella lävitse, nyt meneillään olevan ajan uudistukset voivat näyttäytyä sosiaali- ja terveyspoliittisesti hyvin merkityksellisinä vielä sadankin vuoden päästä. ■

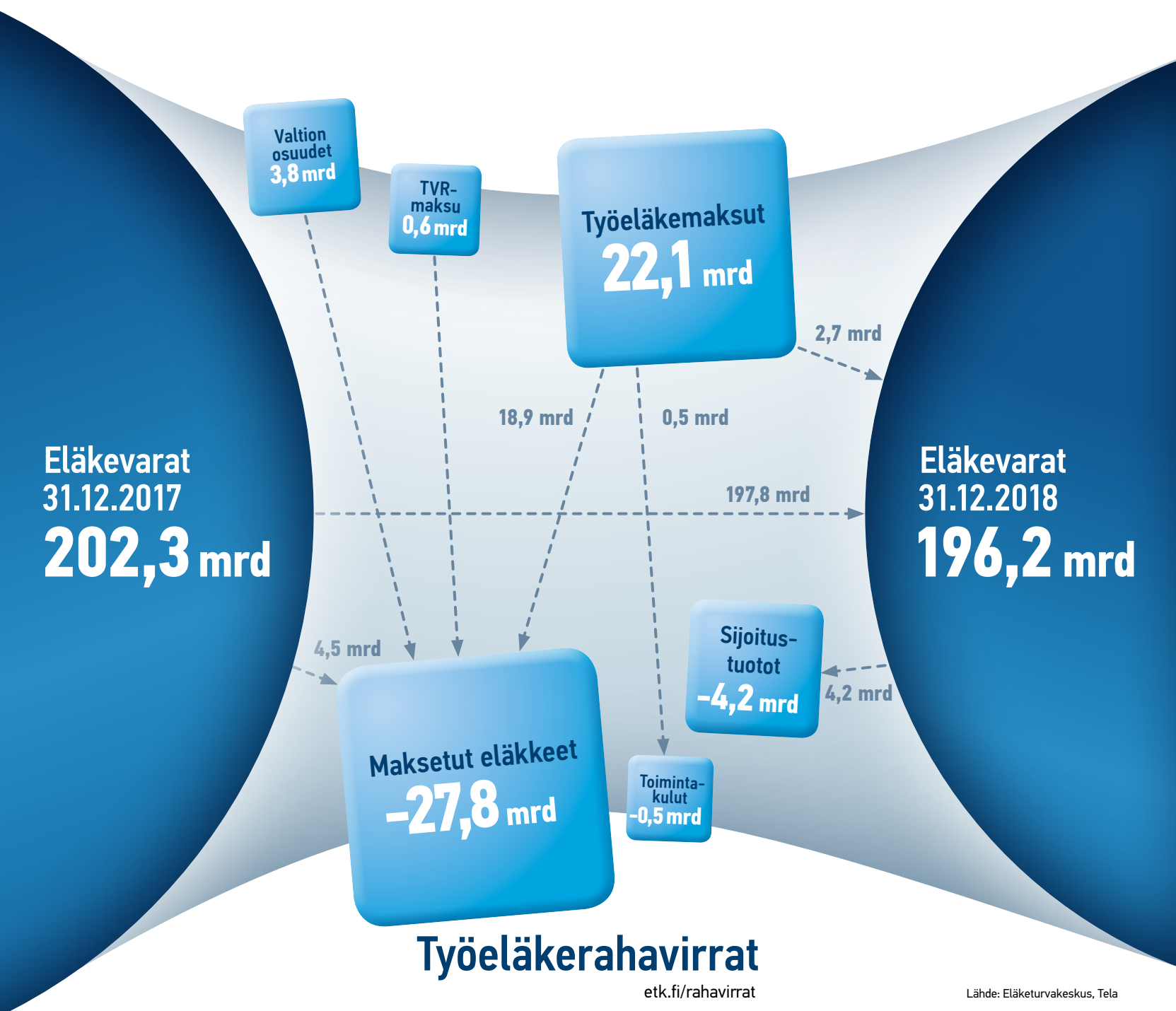
JUHO SAARI

Kirjoittaja on valtiotieteiden tohtori, sosiaali- ja terveyspolitiikan professori, ja Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnan dekaani.

Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot 2018

Loppuvuosi vei vaisun sijoitusvuoden tuotot

Sijoitusvarat

195 MILJARDIA

Työeläkevakuuttajien sijoitusvarat olivat viime vuoden lopussa lähes 195 miljardia euroa. Rahastojen merkitys korostuu heikkona sijoitusvuotena.

TEKSTI KIMMO KOIVURINNE

Kulunut vuosi oli työeläkevakuuttajille ensimmäinen vaatimattoman sijoitustuoton vuosi sitten eurokriisin. Alkuvuoden aikana saavutettu tuotto kääntyi viimeisellä vuosineljänneksellä miinusmerkkiseksi, kun Yhdysvaltojen keskuspankin inflaatiota suitseva korkopolitiikka alkoi muiden tekijöiden ohella vaikuttaa markkinoihin.

Ohjauskorkojen nostamisen lisäksi epävarmuutta globaalilla sijoitusmarkkinalla on kasvattanut muun muassa parin viime vuoden aikana lisääntynyt protektionismi, sekä huomion kiinnittyminen viime vuoden loppupuolella Italian kohonneeseen velkaantumisasasteeseen.

Osakemarkkinat kääntyivät viimeisellä vuosineljänneksellä riskiä kaihtavaan asentoon, minkä seurauksena osakkeiden kurssit laskivat epätavallisen voimakkaasti. Näin sijoitusvarat supistuivat vuoden aikana vajaalla viidellä miljardilla eurolla ja olivat joulukuun 2018 päättyessä yhteensä 194,9 miljardia euroa.

UUODEN LOPUSSA sijoitusvaroista oli sijoitettuna noteerattuihin osakkeisiin ja muihin osaketyyppeisiin sijoituksiin 42,9 prosenttia, korko- ja rahamarkkinasijoitukseen 37,1 prosenttia, kiinteistö sijoituksiin 9,7 prosenttia ja vaihtoehtoisrahastoihin 10,3 prosenttia.

Suomen työeläkejärjestelmässä sijoitusjakauman muutoksista vuoden aikana huomattavimmat olivat muiden osaketyyppisten sijoitusten 1,6 prosenttiyksikön sekä vaihtoehtoisrahastojen osuuden 1,4 prosenttiyksikön kasvu. Yksi selittävä tekijä edellä mainittujen omaisuusluokkien kasvulle on pitkittynyt alhainen korko-

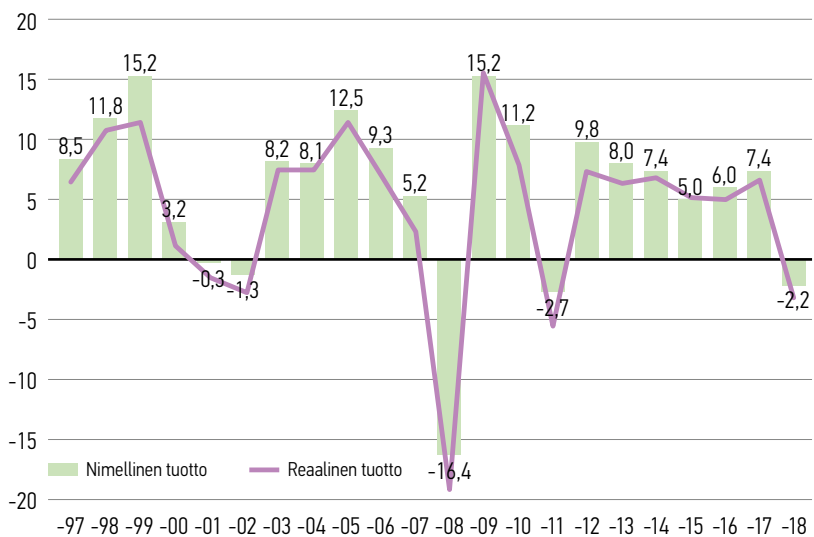
taso, joka on kaventanut korkosijoitusten tuottopotentiaalia.

Tuottoja on korkojen sijaan haettu aiempaa enemmän muun muassa listamattomista osakkeista ja pääomasijoituksista. Loppuvuoden kurssilaskun myötä noteerattujen osakkeiden osuus laski parisen prosenttiyksikköä osakesalkun supistuessa. Toisaalta heikko loppuvuosi loi osakkeiden arvostuksen laskun myötä hyvän perustan vuodenvaihteen jälkeen tapahtuneelle kurssien elpymiselle.

SIOJITUSVAROISTA noin neljännes (24,5 prosenttia) kohdistui vuoden lopussa Suo-

Työeläkesijoitusten nimellinen ja reaalin tuotto 1997–2018 prosentteina sitoutuneesta pääomasta

TELA

Sanasto

OSITTAIN RAHASTOIVA JÄRJESTELMÄ Eläkejärjestelmä, jossa eläkkeet rahoitetaan käyttämällä niihin sekä työeläkemaksuja että aiemmin kerättyjä rahastoja.

VAKAVARAISUUS Kertoo, kuinka paljon työntekijän eläkelain mukaisen vakuuttajan eläkevarat ylittävät vastuuvellan. Vastuuvetka on arvio vakuuttajan vastuulla olevista tulevaisuudessa aiheutuvista eläkekustannuksista siltä osin, kuin ne on rahastoitu.

REAAITUOTTO Reaalituotto on työeläkevaroilte saatu kulltajahintojen kehityksen ylittävä vuotuinen tuottoprosentti.

Työeläkelaitosten avainlukuja vuodelta 2018

	Yhtiöt (TyEL, YEL)	Säätiöt (TyEL)	Kassat (TyEL, YEL)	MEK (MEL)	MELA (MYEL)	Keva valtio/VER (JuEL)	Keva jäsenyhteisöt (JuEL)	Muut ⁷⁾	Yhteensä
Vakuutatut (lkm)	1 866 110	19 195	17 175	7 310	60 138	134 000	535 000	25 818	2 664 746
Eläkkeensaajat (lkm) ¹⁾	1 077 621	20 685	17 817	8 219	112 853	251 505	406 286	25 885	1 920 871
Palkkasumma/työtulo (milj. €)	60 938,0	1 088,5	1 159,1	260,9	1 239,9	5 897,6	17 410,0	823,9	88 817,9
Tulot (milj. €)									
Vakuutusmaksutulo ²⁾	14 756,2	269,0	200,3	52,2	174,7	1 442,1	5 047,8	275,0	22 217,3
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	-1 927,0	-99,4	-11,0	7,9	-5,1	-664,9	-1 539,1	-8,7	-4 247,3
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin (%)	-1,6	-2,9	-0,3	0,7	-3,5	-3,4	-3,0	-2,5	-2,2
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	1 274,2	86,1	273,8	52,7	2,5	526,7	-1 539,1	89,2	766,1
Kulut (milj. €)									
Maksetut eläkkeet ^{3) 4)}	15 318,4	302,2	323,8	128,6	827,2	4 648,6	5 225,3	339,7	27 113,8
Kokonaisliikekulut ⁵⁾	395,3	5,7	7,5	4,4	19,7	16,9	51,4	4,4	505,3
Varat									
Eläkevarat ⁶⁾	117 733,2	3 367,5	1 976,4	1 117,8	124,1	18 485,7	50 493,4	2 896,8	196 194,9
Sijoitusvarat, milj. €	116 072,1	3 359,1	1 939,6	1 105,0	284,4	18 485,7	50 128,8	3 524,3	194 899,0
Sijoitusjakauma (perusjakauma käyvin arvoin, %)									
Korkosijoitukset	35,1	42,4	29,0	6,1	48,5	38,4	41,6	38,0	37,1
Osakesijoitukset	41,4	40,5	42,3	51,0	34,3	47,2	44,2	51,3	42,9
Kiinteistö sijoitukset	11,6	13,8	25,4	29,6	15,9	3,2	6,6	6,1	9,7
Muut sijoitukset	11,9	3,3	3,3	13,3	1,3	11,2	7,6	4,6	10,3
Vakavaraisuus									
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	23 222,8	852,0	519,0	433,8	-	-	-	-	25 027,6
Vakavaraisuusraja €	14 313,3	388,8	233,6	156,1	-	-	-	-	15 091,8
Vakavaraisuuspääoma / vakavaraisuusraja	1,6	2,2	2,2	2,8	-	-	-	-	1,7
Vakavaraisuusaste -%	124,6	133,9	135,6	163,4	-	-	-	-	125,3

1) Eläkkeensaaja voi saada eläkettä useammasta eläkelaitoksesta

2) Maksutuloon ei sisälly valtion budjetista kustannettavaa osuutta. YEL:n osalta 253,0 milj. €, MEL:n 58,4 milj. €, MYEL:n 679,5 milj. € ja JuEL valtion 2 789,2 milj.

3) Sisältää TVR-maksun muiden kuin Kevan (jäsenyhteisöt, valtio ja KER) osalta, joilla maksutulossa

4) Sisältää YEL:n valtion osuuden

5) Ei sisällä sijoitustoiminnan kuluja

6) YEL varoissa mukana vakuutusmaksuvastuu, MYEL varat on vastuuvetka, Keva jäsenyhteisöt varat eläkevastuurahasto, Keva valtio ja KER varat ovat sijoitusomaisuus

7) Muut sisältävät Kirkon Eläkerahaston KER, Kelan toimihenkilöiden eläkejärjestelmän ja Suomen Pankin eläkerahaston

meen, kun muulle euroalueelle oli sijoitettuna suunnilleen viidennes (19,9 prosenttia). Suurin osa eläkejärjestelmän sijoitusvaroista, kaikkiaan 55,6 prosenttia, oli sijoitettuna muualle maailmaan.

Sijoitusvarojen absoluuttisen määrän kasvaessa hajautusta on tehty enenevässä määrin muualle maailmaan – kotimaisuusosuuden vastaavasti laskiessa. Koko maailman alueelle maantieteellisesti hajautettu allokatio toteuttaa samalla eläkesijoittamisen peruseriaatteita: varat sijoitetaan tuottavasti ja turvaavasti. Näiden lakisäätelsten periaatteiden lisäksi sijoitustoimintaan liittyy takavuosia enemmän myös vastuullisuuden huomiointi sijoituskohteita valittaessa.

SIOJITUSTUOTTO vuodelta 2018 oli nimellisesti -2,2 prosenttia ja vuotuisen inflaation suhteen korjattu reaalituotto oli -3,3 prosenttia. Kuten kaikessa sijoittamisessa, hyvien tuottovuosien väliin mahtuu luonnol-

isesti myös negatiivisen tuoton vuosia.

Pidemmällä 22 vuoden aikavälillä nimellistuotto on kuitenkin ollut keskimäärin 5,6 prosenttia vuodessa ja reaalituotto tasan 4 prosenttia vuodessa. Lyhyemmällä tarkasteluvälillä vastaavat tuotot ovat olleet viimeisen viiden vuoden jaksolla nimellisesti 4,6 ja reaalisesti 4,0 sekä kymmenen vuoden jaksolla nimellisesti 6,4 ja reaalisesti 5,1 prosenttia. Tässä havainnolistuu kuinka tarkastelujakson valinta vaikuttaa tuottolukuihin.

Kymmenen vuoden jaksosta jää nyt ensimmäistä kertaa pois finanssikriisi, mikä nostaa vuosien 2009–2018 keskituoton huomattavasti muita aikajaksoja paremmaksi. Kaikkein merkitsevin on silti pitkän tähtäimen reaalituotto, jolle Eläketurvakeskukseen pitkän aikavälin laskelmissa käytetään kahden ja puolen prosentin tuotto-oletusta vuoteen 2028 asti. Sen jälkeen reaalituotto-oletus nousee kolmeen ja puoleen prosenttiin.

Eläkevakuuttajiemme pitkän ajan keskituotto on kuitenkin yli laskelmissa käytettyjen oletusten. ■

Eläkevarat vai sijoitusvarat?

TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN varoista puhuttaessa viitataan vaihtelevasti sekä eläkevarat- että sijoitusvarat-käsitteisiin.

Eläkevarat vuonna 2018 olivat 196,2 miljardia ja sijoitusvarat 194,9 mrd. Näiden ero (1,3 mrd.) johtuu eläkevaroihin sisältyvistä, taseeseen kirjatuista, muista saamisista ja veloista sekä aineellisista hyödykkeistä – näitä ei lasketa mukaan sijoitusvaroihin.

Työeläkevakuutusyhtiöiden tilinpäätöslukuja vuodelta 2018

	Varma		Ilmarinen		Elo		Veritas		Pensions–Alandia		Yhteensä	
	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ³⁾
VAKUUTETUT (lkm)												
TyEL	523 270	4,4 %	624 800	1,5 %	440 154	3,7 %	58 268	6,0 %	12 622	7,1 %	1 659 114	3,2 %
YEL (-vakuutuksia)	36 700	2,2 %	74 443	2,1 %	83 724	-0,3 %	10 880	6,0 %	1 249	-0,2 %	206 996	1,3 %
Yhteensä	559 970	4,2 %	699 243	1,5 %	523 878	3,0 %	69 148	6,0 %	13 871	6,4 %	1 866 110	2,9 %

ELÄKKEENSAAJAT (lkm)												
Yhteensä	343 400	0,2 %	459 993	-2,0 %	237 904	4,7 %	31 634	1,4 %	4 690	4,0 %	1 077 621	0,2 %

TULOT (milj. €) Vakuutusmaksutulo												
TyEL-maksutulo	4 937,2	5,4 %	5 050,4	6,2 %	3 223,9	4,4 %	479,7	4,1 %	44,3	5,1 %	13 735,5	5,4 %
YEL-maksutulo	183,4	-0,5 %	384,3	-0,1 %	415,9	-1,9 %	60,6	0,5 %	4,0	-2,8 %	1 048,1	-0,9 %
Siirtymämaksut ja jälleenvakuutus	-2,5	19,4 %	-24,8	32,6 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-27,3	31,5 %
Vakuutusmaksutulo yhteensä	5 118,0	5,1 %	5 409,9	6,0 %	3 639,8	3,7 %	540,3	3,7 %	48,2	4,4 %	14 756,2	5,0 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	249,3	-93,5 %	535,6	-82,3 %	405,8	-75,4 %	80,3	-64,5 %	3,3	-86,0 %	1 274,2	-85,4 %
Yhteensä	5 367,3	-38,3 %	5 945,5	-26,9 %	4 045,5	-21,6 %	620,6	-17,0 %	51,5	-25,9 %	16 030,4	-29,7 %

LUOTTOTAPPIOT (milj. €)	15,8	27,4 %	19,0	89,2 %	25,6	10,1 %	3,3	14,6 %	0,1	-15,1 %	63,7	31,0 %
-------------------------	------	--------	------	--------	------	--------	-----	--------	-----	---------	------	--------

MAKSETUT ELÄKKEET (milj. €)												
TyEL	5 383,3	2,2 %	5 789,0	3,4 %	2 857,1	4,2 %	397,8	5,0 %	29,5	4,8 %	14 456,7	3,2 %
YEL	284,9	2,2 %	401,8	-2,3 %	408,1	4,0 %	72,4	4,1 %	4,8	1,7 %	1 172,0	1,3 %
Yhteensä	5 668,2	2,2 %	6 190,8	3,0 %	3 265,2	4,2 %	470,2	4,8 %	34,3	4,3 %	15 628,7	3,0 %
Kustannusten jako	-264,2	10,8 %	-479,1	-0,9 %	369,4	19,3 %	51,0	23,6 %	12,5	14,1 %	-310,3	24,1 %
Yhteensä	5 404,0	3,0 %	5 711,7	3,2 %	3 634,6	5,5 %	521,2	6,4 %	46,9	6,8 %	15 318,4	3,8 %

KOKONAISLIIKEKULUT (milj. €)												
Vakuutusten hankintamenot	8,9	12,7 %	17,2	-11,1 %	20,9	0,7 %	3,3	11,5 %	0,2	-14,7 %	50,5	-1,3 %
Vakuutusten hoitokulut	30,4	-5,9 %	53,8	3,0 %	35,7	-6,9 %	6,2	5,1 %	0,2	17,3 %	126,3	-2,1 %
Lakisääteiset maksut	10,9	-4,4 %	11,7	-3,4 %	7,6	-5,4 %	1,1	-5,2 %	0,1	-3,4 %	31,4	-4,3 %
Muut hallintokulut	18,0	-0,6 %	21,2	-13,0 %	14,5	24,5 %	3,6	-1,3 %	0,9	3,7 %	58,2	-0,7 %
Liikekulut yhteensä	68,2	-2,0 %	103,9	-3,8 %	78,7	-0,1 %	14,3	3,9 %	1,4	1,7 %	266,4	-1,9 %
Korvaustoiminnon hoitokulut	28,1	-9,9 %	56,6	19,8 %	23,7	-15,0 %	5,0	-6,8 %	0,3	22,0 %	113,6	1,6 %
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	6,3	6,8 %	5,7	-0,1 %	2,8	33,9 %	0,4	-20,8 %	0,0	0,0 %	15,3	7,0 %
Sijoitustoiminnan hoitokulut	22,3	-1,3 %	28,4	-26,4 %	28,1	8,9 %	8,1	7,7 %	0,9	0,2 %	87,8	-8,0 %
Muut kulut	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Kokonaisliikekulut yhteensä	124,8	-3,5 %	194,6	-2,5 %	133,3	-0,9 %	27,7	2,3 %	2,6	3,0 %	483,1	-2,0 %

Kokonaisliikekulut % vakuutusmaksutulosta	2,4	-0,2	3,6	-0,3	3,7	-0,2	5,1	-0,1	5,4	-0,1	3,3	-0,2
Liikekulut % hoitokustannustulosta ¹⁾	60,4	-6,3	83,2	-82,8	74,9	-6,0	93,1	-3,2	88,9	0,9	74,6	-3,2

KOKONAISLIIKEKULUJEN JAKAUMA (%)												
Vakuutusten hankintamenot	7,1	1,0	8,8	-0,9	15,7	0,3	11,9	1,0	7,1	-1,5	10,4	0,1
Vakuutusten hoitokulut	24,4	-0,6	27,6	1,5	26,8	-1,7	22,4	0,6	6,5	0,8	26,1	0,0
Lakisääteiset maksut	8,7	-0,1	6,0	-0,1	5,7	-0,3	4,1	-0,3	3,8	-0,3	6,5	-0,2
Muut hallintokulut	14,4	0,4	10,9	-1,3	10,8	2,2	13,1	-0,5	36,6	0,3	12,1	0,2
Liikekulut yhteensä	54,6	0,8	53,4	-0,7	59,0	0,5	51,5	0,8	53,9	-0,7	55,2	0,1
Korvaustoiminnon hoitokulut	22,5	-1,6	29,1	5,4	17,8	-2,9	17,9	-1,7	9,7	1,5	23,5	0,8
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	5,0	0,5	2,9	0,1	2,1	0,6	1,5	-0,4	0,7	0,2	3,2	0,3
Sijoitustoiminnan hoitokulut	17,9	0,4	14,6	-4,7	21,1	1,9	29,1	1,5	35,7	-1,0	18,2	-1,2
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kokonaisliikekulut yhteensä	100		100		100		100		100		100	

VASTUUVELKA (milj. €)	36 521,4	-0,5 %	40 625,7	3,5 %	20 431,7	1,5 %	2 808,6	2,9 %	295,5	1,0 %	100 682,9	1,6 %
-----------------------	----------	--------	----------	-------	----------	-------	---------	-------	-------	-------	-----------	-------

Lukujen desimaalien pyöristyksistä johtuen kaikki luvut eivät välttämättä summaudu tasan.

1) Ilman sijoitustoiminnan & työkyvyn ylläpito-toiminnan liikekuluja & lakisääteisiä maksuja

	Varma		Ilmarinen		Elo		Veritas		Pensions–Alandia		Yhteensä	
	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ^{3, 4)}	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ³⁾	2018	muutos, % ³⁾

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvo in, milj. €)												
Korkosijoitukset	13 522,1	0,3 %	17 360,7	-3,7 %	8 441,9	-4,4 %	1 240,5	-5,5 %	163,2	13,2 %	40 728,4	-2,6 %
Osakesijoitukset	17 915,8	-12,3 %	19 692,1	0,6 %	9 251,4	1,2 %	1 105,4	-7,0 %	76,6	-24,7 %	48 041,3	-4,7 %
Kiinteistösijoitukset	3 878,8	7,7 %	6 096,4	2,5 %	3 002,8	6,8 %	483,8	25,8 %	40,9	-8,0 %	13 502,7	5,6 %
Muut sijoitukset	8 698,6	10,1 %	2 874,8	26,4 %	1 899,2	-16,1 %	284,9	-1,4 %	42,3	17,4 %	13 799,8	8,1 %
Yhteensä	44 015,2	-3,1 %	46 024,0	0,4 %	22 595,3	-2,0 %	3 114,6	-1,9 %	323,0	-1,0 %	116 072,1	-1,5 %

SIJOITUSJAKAUMA (perusjakauma käyvin arvo in, %)												
Korkosijoitukset	30,7	1,0	37,7	-1,6	37,4	-1,0	39,8	-1,5	50,5	6,3	35,1	-0,4
Osakesijoitukset	40,7	-4,3	42,8	0,1	40,9	1,3	35,5	-2,0	23,7	-7,4	41,4	-1,4
Kiinteistösijoitukset	8,8	0,9	13,2	0,3	13,3	1,1	15,5	3,4	12,7	-1,0	11,6	0,8
Muut sijoitukset	19,8	2,4	6,2	1,3	8,4	-1,4	9,1	0,1	13,1	2,1	11,9	1,1
Yhteensä	100		100		100		100		100		100	

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN (%)												
Tuotto sitoutuneelle pääomalle	-2,0	-9,8	-1,4	-14,6	-1,4	-8,8	-1,5	-9,5	-1,1	-9,3	-1,6	-9,1

TILIKAUDEN TULOS (milj. €)												
Vakuutusliikkeen tulos	22,9	-32,2 %	-40,5	-233,0 %	-14,2	-6,8 %	6,7	91,4 %	0,7	121,0 %	-24,4	-144,6 %
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo in	-1 815,7	-224,9 %	-1 592,1	-244,4 %	-827,4	-239,6 %	-114,7	-211,1 %	-11,0	-190,2 %	-4 360,9	-233,6 %
Hoitokustannustulos	55,9	25,1 %	29,9	-5,1 %	31,8	36,5 %	1,3	85,7 %	0,2	-5,0 %	119,1	18,6 %
Muu tulos	-4,1	48,1 %	21,6	671,4 %	3,6	-37,9 %	0,8	100,0 %	0,2	80,0 %	22,1	1740,0 %
Kokonaistulos	-1 741,0	-214,3 %	-1 581,0	-235,5 %	-806,2	-232,5 %	-105,8	-198,1 %	-10,0	-177,9 %	-4 244,0	-224,1 %

% TyEL-vakuutusmaksutulosta	-35,3	-67,8	-31,3	-55,8	-25,0	-44,7	-22,1	-45,5	-22,5	-53,0	-30,9	-57,1
% vastuuvelasta	-4,8	-8,9	-3,9	-6,9	-3,9	-7,0	-3,8	-7,7	-3,4	-7,8	-4,2	-7,7

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in	-902,3	-127,0 %	-641,6	-120,9 %	-331,9	-120,6 %	-46,8	-119,8 %	-4,4	-117,8 %	-1 927,0	-123,3 %
Vastuuvelan tuottovaatimus	-913,4	51,7 %	-950,5	29,5 %	-495,5	51,2 %	-67,9	49,1 %	-6,6	47,0 %	-2 433,9	44,7 %
Yhteensä eli sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo in	-1 815,7	-224,9 %	-1 592,1	-192,9 %	-827,4	-239,6 %	-114,7	-211,1 %	-11,0	-190,3 %	-4 360,9	-212,5 %

SIIRTO ASIAKASHYVITYKSIIN ²⁾												
Siirto asiakashyvityksiin (milj. €)	153,0	-5,0 %	120,0	-11,4 %	71,9	-0,3 %	8,1	-5,8 %	2,5	-21,9 %	355,5	-6,5 %
% TyEL-palkkasummasta	0,8	-0,1	0,6	-0,6	0,5	0,0	0,4	0,0	0,7	-0,2	0,6	-0,1
% TyEL-vakuutusmaksutulosta	3,1	-0,3	2,4	-0,5	2,2	-0,1	1,7	-0,2	5,6	-2,0	2,6	-0,3

VAKAVARAISUUSPÄÄOMA (milj. €)												
Oma pääoma (ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen)	130,5	5,0 %	174,0	3,6 %	101,3	0,0 %	16,5	2,2 %	1,3	8,7 %	423,6	3,1 %
Tilinpäätössiirtojen kertymä	-0,7	-16,7 %	5,7	-3,6 %	0,8	2,1 %	1,6	-6,6 %	0,0	0,0 %	7,4	-5,2 %
Omaisuu den käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	8 004,4	-12,5 %	5 750,5	-16,8 %	2 537,1	-22,3 %	373,7	-25,4 %	32,1	-19,3 %	16 697,9	-16,0 %
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 485,9	-34,4 %	3 040,8	-4,6 %	1 312,1	-10,7 %	275,6	4,7 %	55,3	-6,7 %	6 169,7	-14,8 %
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	-1,2	0,0 %	0,0	100,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	-1,2	76,5 %
Muut	-0,4	42,9 %	-53,3	14,0 %	-16,3	22,0 %	-4,6	-29,8 %	0,0	0,0 %	-74,5	14,4 %
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	9 618,5	-16,6 %	8 917,7	-13,8 %	3 935,1	-18,3 %	662,7	-14,9 %	88,7	-11,5 %	23 222,8	-15,8 %
Vakavaraisuusraja €	5 972,8	-12,4 %	5 592,0	-6,3 %	2 431,3	-20,0 %	289,5	-16,6 %	27,7	-25,1 %	14 313,3	-11,7 %
Vakavaraisuuspääoma / vakavaraisuusraja	1,6	-5,9 %	1,6	-52,5 %	1,6	0,0 %	2,3	4,5 %	3,2	18,5 %	1,6	-7,8 %
Vakavaraisuusaste %	127,5	-6,0	123,7	-123,9	120,6	-5,3	126,2	-5,4	137,0	-6,0	124,6	-5,5
Eläkevarat	44 636,0	-2,9 %	46 473,8	0,5 %	23 017,9	-1,8 %	3 192,4	-1,5 %	328,8	-1,4 %	117 648,9	-1,3 %
HENKILÖSTÖ (keskimäärin)	532	1,5 %	685	-12,2 %	466	0,9 %	151	-0,7 %	2	0,0 %	1 836	-4,4 %

Kestävää sijoittamista

VASTUULLISUUS PÄIVÄN SANA

Työeläkelaitokset hoitavat eläkevaroja tuottavasti ja turvaavasti. Ihan sinne tänne ei rahaa heitellä. Vastuullinen sijoittaminen on päivän sana.

TEKSTI ANNE IIVONEN | KUVAT TYÖELÄKELAITOKSET

Kysymykset

- 1 Tuottaako vastuullinen sijoittaminen muuta sijoittamista paremmin?
- 2 Mitkä tunnusmerkit kertovat vastuullisuudesta?
- 3 Kolme tärkeintä seikkaa vastuullisesta sijoittamisesta?
- 4 Millä tavoin vastuullista sijoittamista tulisi linjata?

Niina Bergring
Sijoitusjohtaja
Veritas

1 Oleellisten vastuullisuustekijöiden huomioiminen sijoituspäätöksenteossamme alentaa riskejä ja nostaa tuottoja pitkällä aikavälillä.

2 Sijoituskohteemme valitaan pitkän aikavälin arvonluontipotentiaalin perusteella. Tämä johtaa siihen, että salkkumme sisältää huomattavasti vähemmän omaisuuseriä kuin indeksit, tunnemme sijoituskohteemme hyvin ja salkkumme kiertonopeus on alhainen. Sijoitusfilosofiamme jo sinällään katsotaan vastuulliseksi tavaksi toimia.

3 Vastuumme yhteisistä eläkevaroista ja eläkejärjestelmän kestävydestä pitkälle tulevaisuuteen. Turvaavan tuoton mahdollisuuksien varmistaminen osaltamme pitkälle tulevaisuuteen. Parempi tuotto/riski -profiili yli ajan.

4 Sijoittajien on helpompi tehdä vastuullisia valintoja, kun luotettavaa ja oleellista informaatiota sekä dataa on sijoituskohteista saatavilla. Tarvitsemme linjauksia siitä, miten yritysten tulee kertoa kestävytyteen liittyvistä oleellisista seikoista toimintansa osalta.

Hanna Hiidenpalo
Sijoitusjohtaja
Elo

1 Uskomme, että vain kestäväällä liiketoiminnalla yhtiöt voivat saavuttaa pitkällä aikavälillä kestäviä tuloksia. Integroimalla ESG-tekijät perusteellisesti ja laajasti sijoituskohteiden analysointiin pyrimme parantamaan riski–tuotto -suhdetta etenkin pitkällä aikavälillä.

2 Sijoituskohteiden vastuullisuutta arvioidaan ESG-tekijöiden kautta (ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu, hyvä hallintotapa) näkökulmasta ja peilataan näihin yrityksen strategiaa ja tavoitteita.

3 Vastuu eläkkeistä ulottuu vuosikymmenten päähän. Vastuullisuus on pitkäjänteistä riskienhallintaa, eläkkeiden turvaavuutta sekä vaikuttamista, ja sillä saavutetaan hyvä tuotto pitkällä aikavälillä.

4 Tarvittaisiin globaalisti yhdenmukaiset työkalut ja kehikot, jotka parantavat sijoituskohteiden läpinäkyvyyttä ja vastuullisuusdatan laatua.

Anna Hyrske
Vastuullisen sijoittamisen päällikkö
Ilmarinen

1 Vastuullinen sijoittaminen ei tarkoita tuottotavoitteesta tinkimistä, sijoituspäätökset perustuvat aina taloudelliseen arvioon tuotosta, riskistä ja vastuullisuudesta. Vastuullinen yhtiö on pitkällä aikavälillä parempi sijoituskohde.

2 Sijoitustoimintaamme ohjaa kansainvälisten normien noudattaminen, aktiivinen omistajuus ja vastuullisuuden integrointi salkunhoitoon. Emme sijoita tupakkayhtiöihin, kiellettyihin asemiin tai kivihiilestä riippuvaisiin yhtiöihin.

3 Vastuullisuus on olennainen osa Ilmarisen sijoitustoimintaa, hyvää salkunhoitoa. Sen avulla tunnistamme sijoituskohteisiin ja potentiaaliin sijoituskohteisiin liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia.

4 Me suosimme aktiivista omistamista ja vaikuttamista poissulkemisen sijaan omissa vastuullisuuslinjauksissamme. Ilmastomuutoksen liittyvään laskennan osalta näkisimme mielellämme selkeämpiä suosituksia.

ESG Lyhenne sanoista Environmental, Social and Governance eli ympäristövastuuseen, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintotapaan liittyvät asiat.

PRI YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. PRI-lyhenne tulee sanoista Principles for Responsible Investment.

Jussi Häkkinen
Salkunhoitaja
Valtion Eläkerahasto VER

1 Useat laajat yhteenvedoanalyysit tiedeartikkeleista ovat tulleet siihen lopputulokseen, että vastuullisuudella ja yrityksen taloudellisella kannattavuudella on tilastollisesti merkittävä positiivinen yhteys.

2 Tunnusmerkkejä on useita. Valtion eläkerahastossa huomioimme esimerkiksi vastuullisuuteen kohdennetut henkilöresurssit sekä vastuullisuusraportoinnin laajuuden ja syvyyden.

3 ESG-tekijöiden huomioiminen on oleellinen osa nykypäivän sijoitusriskien hallintaa. Vas-

tuullisuudella on positiivinen vaikutus sijoituskohteiden pitkän aikavälin taloudelliseen kehitykseen ja tuottoon. Vastuullisuusanalyysi laajentaa ja syventää perinteistä sijoitusanalyysejä.

4 Tarvitaan kansainvälisesti yhteneviä standardeja vastuullisuusasioiden mittaamisen ja raportoinnin yhdenmukaistamiseksi.

Hanna Kaskela
Vastuullisen sijoittamisen johtaja
Varma

1 Vastuullinen sijoittaminen ei ole ristiriidassa tuottojen kanssa. Paremminkin se on osa riskienhallintaa, esimerkiksi ympäristön laiminlyömisellä voi olla isot seuraukset yrityksen liiketoimintaan. Vastuullisesti toimivat yritykset menestyvät tulevaisuudessa parhaiten, myös energiatehokkuus pitkällä aikavälillä alentaa kustannuksia.

2 Vastuullisuuden tulee olla integroitu yrityksen liiketoimintaan ja strategiaan. Ennen sijoituspäätöstä salkunhoitaja tekee selvityksen yrityksen ESG-riskeistä, mikä tarkoittaa liiketoiminnan tar-

kastelua ympäristön, yhteiskunnallisten ja sosiaalisten sekä hallinnollisten tekijöiden kautta.

3 Vastuullinen sijoittaminen tuo hyviä tuottoja. Ilmastomuutos on sukupolvien välinen ilmiö – toimia vaaditaan välittömästi. Sijoittajalla on mahdollisuus tehdä maailmasta parempi.

4 Sijoittaja toivoisi, että vastuullisuudesta saatava tieto olisi yhteismitallista, vertailtavaa ja laadukasta. Vastuullisen tiedon pitäisi olla yhtä luotettavaa kuin yrityksen kirjanpidon. Harmonisointi säästäisi kaikkien aikaa.

Kirsi Keskitalo
Apulaisjohtaja, vastuullinen sij.
Keva

1 ESG-tekijöiden huomioonottamisella ja sijoituskohteisiin vaikuttamisella on positiivinen vaikutus sijoitusten tuottoihin, joskin yksittäisten ESG-mittarien merkitys vaihtelee.

2 Sijoituskohteen oleelliset ESG-tekijät vaihtelevat toimialoittain ja omaisuusluokittain. Sijoituskumppanin vastuullisuudesta kertoo kulttuuri: sijoitushorisontin pituus, yritystutkimus, salkun rakenne sekä keskustelut yritysjohtajan kanssa.

3 Vastuullisuuden lähtökohta on eläkevarojen hoitaminen pitkällä aikavälillä. ESG-tarkaste-

lu keskittyy usein pidemmän aikavälin ilmiöihin ja on linjassa eläkesijoittajan aikajänteen kanssa. Sijoituskohteisiin vaikuttaminen tuo hyötyjä sekä sijoitustuottojen että reaali maailman vaikutusten kannalta.

4 Vastuullisen sijoittamisen linjaukset tukevat sijoitustoiminnan tavoitteita. Kevan sijoitustoimintaa linjaavat sijoittamisen periaatteet, vastuullisen sijoittamisen periaatteet, vastuullinen sijoittaminen omaisuuslajeittain ja omistajaohjauksen periaatteet.

Magdalena Lönnroth
Vastuullisen sijoittamisen päällikkö
Kirkon eläkerahasto KER

1 Sijoittamalla vastuullisesti parannamme salkkumme tuotto- ja riskiprofiilia. Tutkimusten mukaan vastuullinen sijoittaminen on tuottanut paremmin kuin perinteinen sijoitustapa.

2 Omaisuudenhoitajan valintaprosessissa keskeinen kriteeri on varainhoitajan ESG-profiili. Vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja sisäiset prosessit osoittavat, onko omaisuudenhoitaja sitoutunut toimintansa kehittämiseen. Omaisuudenhoitajan sitoutuminen YK:n vastuullisen sijoittamisen PRI-periaatteisiin on myös tärkeää.

3 KER on sitoutunut sijoittamaan eläkevarat tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti. Parannamme salkkumme tuotto- ja riskiprofiilia sijoittamalla vastuullisesti. Lisäksi haluamme toimia hyvänä esimerkkinä muille sijoittajille.

4 Kirkon eläkerahastolla on omat vastuullisen sijoittamisen ohjeet. YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet toimivat ohjaavana kehyksenä ja lisäksi olemme laatineet ilmastomuutosstrategian. Viranomaissääntely kannustaisi kehittämään vastuullisen sijoittamisen toimintatapoja. ■

Eläkevakuuttajat TOIMIVAT VASTUULLISESTI

Työeläkevakuuttajien on tunnettava sijoituskohteet yhä syvällisemmin. Vastuullisuuden vaatimus on integroitu osaksi sijoituspäätösprosessia.

TEKSTI MIKA VIDLUND

Työeläkevakuuttajien sijoitustoiminnassa korostuu vastuullisuus koskien ympäristöä, yhteiskunnallista vastuuta ja hyvää hallintotapaa. Vastuullinen sijoittaminen on varautumista tulevaan, kuten koko työeläkealan toiminta.

Vastuullisuus ja kestävä kehitys edistäminen ovat korkealla agendalla myös EU-tasolla. Parhaillaan valmistellaan yhteistä mittaristoa finanssialan toimijoiden toiminnan kestävyys ja vastuullisuuden arviointiin.

RUOTSI EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ

Jos katsomme naapuriin, Ruotsissa vaatimus kestävästä kehityksestä edistävää vastuullisesta sijoitustoiminnasta kirjattiin lakisääteiksi AP-rahastoja ohjaavaan lakiin vuoden alussa. Rahastojen on toimitava esimerkillisesti vastuullisten sijoitusten ja omistajuuden periaatteen vaarantamatta pitkän aikavälin tuottotavoitetta.

Muutos ei mullista rahastojen jo vakiintunutta toimintaa. Rahastot päättävät edelleen itsenäisesti, miten toimeenpaneuvat ja tulkitsevat lakia. Sen sijaan hallituksen vaatimus toimintatapojen yhtenäistämisestä sekä vuosittaisesta vastuullisuus-

den vertaisarvioinnista ohjaa tekemistä.

Viimeksi alkuvuodesta sijoitustoiminta nousi Ruotsissa otsikoihin: Paljastui, että yksilöllisten eläketilien valtiollinen AP7-oletusrahasto oli sijoittanut eläkevaroja Kanadassa laillistettuun kannabis-bisnekseen eettisen neuvoston suositusten ja YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden vastaisesti.

Toisena hyvänä esimerkkinä Norjassa valtion eläkerahasto on kokonsa (noin 900 mrd. €) lisäksi tunnettu siitä, että se noudattaa hyvin tiukasti valtiovarainministeriön alaisen eettisen neuvoston sille asettamia suosituksia.

Mustalle listalle joutuneiden yritysten listaus perusteluineen on raportoitu läpinäkyvästi ja ovat julkisesti saatavilla. Norjassa poissulkuja on tehty myös tuottojen kustannuksella.

Kun asiaa tarkastelemme globaalisti, australialaisen ilmastojärjestö AODP:n ja ympäristöjärjestö WWF:n suurten eläkerahastojen ilmastostrategiaa arvioivat kansainväliset vertailut osoittavat, että suomalaiset eläkevakuuttajat sijoittuvat yhdessä muiden pohjoismaalaisten ja hollantilaisten kanssa kärkeksi.

Suomalaiset ovat parantaneet asemiaan viime vuosina, mutta paljon on vielä tehtä-

vää toiminnan saattamiseksi Pariisin ilmastopöytäkirjan linjausten mukaiseksi.

Toinen keskeinen WWF:n havainto on, että AODP:n sadan suurimman eläkerahaston vertailussa yli puolet (60 %) rahastoista ei vielä ole huomionut ilmastomuutosta salkuissaan tai toimet sen ehkäisemiseksi olivat hyvin rajalliset.

MERCERIN MENTÄVÄ AUKKO

Eläkerahastojen vastuullisuusarvioita ei ainakaan vielä ole sisällytetty eläkejärjestelmien toimintaa mittaavaan kansainväliseen *Mercer Global Pension Index* -vertailuun. Tämäkin ulottuvuus vertailussa todennäköisesti vielä tulevaisuudessa nähdään, mikä tuskin heikentää vertailun kärkipäässä olevan Suomen pärjäämistä.

Vastuullisuusarviot eivät ole kuitenkaan täysin yksiselitteisiä. Niiden ongelmana on, että sijoitussalkkuun valittujen yhtiöiden vastuullisuuden ratkaisee poikkileikkaushetken arvio. Tällöin vertailu ei ota huomioon sitä, kuinka laajasti rahastot tekevät vastuullista sijoittamista pyrkiessään aktiivisesti vaikuttamaan sijoituskohteeseen ja edistämään muutosta parempaan. ■

Liitteen asiantuntijat

KIMMO
KOIVURINNE
Analytiikko, TELA

EEVA PUUPERÄ
Kustannustenjaon
asiantuntija, ETK

MAIJA SCHRALL
Tilastosuunnittelija
TELA

MIKA VIDLUND
Yhteyspäälikkö,
ETK

TOIMITUS: Anne Iivonen, Eläketurvakeskus
ULKOAASU: Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy
VALOKUVAT: Eläkelaitokset ja kuvatoimistot
JULKAISIJAT: Eläketurvakeskus ja Työeläkevakuuttajat TELA

Tilinpäätöslite ilmestyy 3.6.2019 Työeläke-lehdessä sekä
printtinä että digilehtenä Työeläkelehti.fi.
Liite saatavilla myös pdf-tallenteena Etk.fi ja TELA:n verkkopalveluissa.

LUUPIN ALLA

TYÖVOIMAN LIIKKUVUUS KUUMENTAA TUNTEITA

Lähetettyjen työntekijöiden sosiaaliturva ja palkat kuumentavat tunteita Euroopassa. Jäsenmaista erityisesti Ranska pyrkii tiukentamaan lähetettyjen työntekijöiden sääntelyä.

TEKSTI PETER LINDSTRÖM | KUVAT LEHTIKUVA

Euroopan unionin alueella meistä jokaisella on oikeus lähteä toiseen maahan töihin. Työvoiman vapaa liikkuvuus on EU:n keskeisiä periaatteita. Sopimuksin, asetuksin ja direktiivein turvattua perusoikeutta käyttää entistä useampi työntekijä ja yrittäjä.

Tarkkaa lukua liikkuvan työvoiman koko volyymista ei kuitenkaan ole kenelläkään. Eräänlaisena työvoiman liikkuvuuden indikaattorina toimivat lähetetyt työntekijät. He tarvitsevat ulkomaan työkeikalleen A1-sosiaaliturvatodis-

tuksen, joita viranomaisten on helppo tilastoida. Vuonna 2017 A1-todistuksia myönnettiin EU:ssa vajaat kolme miljoonaa. Todistusten määrä kasvoi 22 prosenttia edellisvuodesta.

Työntekijöiden lähettämisestä maasta toiseen on kyse silloin, kun työnantaja lähettää työntekijänsä työskentelemään toiseen maahan rajoitetuksi ajaksi. Työntekijöitä voidaan lähettää myös alihankintana, vuokratyönä tai yritysyhtymän sisäisenä siirtona.

YHTEISYMMÄRRYS KIVISEN TIEN TAKANA

Viime aikoina tämä työvoiman erityisryhmä on joutunut kiihtyvän poliittisen ja juridisen keskustelun kohteeksi. Aiheeseen ottavat kantaa niin presidentit kuin tuomioistuimetkin.

Lähetettyjen työntekijöiden sääntely sisältyi esimerkiksi Ranskan presidentti **Emmanuel Macronin** vaali-teemoihin 2017 presidentinvaaleissa. Aihe toistui edelleen Ranskassa tänä keväänä pidetyn eurovaalin kampanjoissa. Macroninkin esittämä kritiikki kohdistuu siihen, että lähetettyjen työntekijöiden käytäntö antaa liian suuren mahdollisuuden sosiaaliturva- ja palkkadumppaukseen. Ranskan poliittisen johdon ajatuksissa A1-menettely tulisi saattaa tasapainoisemmaksi. He pohjaavat näkemyksensä työllisyys- ja sosiaaliasioiden komissaarin, belgialaisen **Marianne Thyssenin** tavoitteisiin, jossa ideana on taata oikeudenmukainen liikkuminen EU:n alueella.

Valtioiden on perinteisesti ollut vaikeaa päästä yhteisymmärrykseen sosiaaliturvan soveltamisesta liikkuviin työntekijöihin, koska sosiaaliturvaa pidetään jäsenmaiden sisäisenä asiana.

Aihe on edelleen polttopullonarka kysymys Ranskassa. Työvoiman liikkuvuudesta ja lähetetyistä työntekijöistä on käyty poliittista kädenvääntöä ennenkin. Siitä käytiin intohimoista debattia etenkin vuosituhannen alussa.

UUSI DIREKTIIVI RANSKAN VOITTO

Lähetettyjen työntekijöiden työoikeudellisia kysymyksiä säädellään lähetettyjen työntekijöiden direktiivissä. Direktiivi takaa, että lähetettyihin työntekijöihin sovelletaan työskentelymaan säädöksiä koskien palkkausta ja

sen osia muun muassa vuosilomasta ja minimipalkasta. Direktiivi uusittiin vuonna 2018 ja se astuu voimaan 2020.

– Oikeansuuntainen uudistus. Uusi direktiivi vaikeuttaa sosiaaliturva- ja palkkadumppausta jäsenmaiden välillä, Euroopan sosiaalivakuutuslaitosten ESIPin (*European Social Insurance Platformin*) puheenjohtaja ja Ranskan sosiaaliturvalaitosten EU-edustuston päällikkö **Arnaud Eméria**u kommentoi Brysselistä.

ESIP edustaa yli 40 eurooppalaista sosiaalivakuutuslaitosta. Se tuntee hyvin kansallisen sosiaaliturvan ja työvoiman liikkuvuuden yhteensovittamisen ongelmat.

Kuitenkin monissa sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä jäsenmaat tekevät edunvalvontaa mieluummin itsenäisesti. Puheenjohtaja Emériau pitää hyvänä esimerkkinä Ranskaa, joka onnistui ajamaan direktiiviuudistuksessa läpi lähetettyjen työntekijöiden valvontaa koskevia linjauksiaan.

– Ranska ajoi ja sai muutoksissa läpi lähetetyn työntekijän A1-todistuk-

sen puuttumisesta kovia sanktioita. Tämä on asteittainen muutos, johon kuitenkin sisältyvät sekä työoikeudelliset sekä samanaikaisesti myös sosiaaliturvalait ja säädökset. Vuodesta 2017 alkaen Ranska on säättänyt uutta lainsäädäntöä valvontaa tehostamaan, Emériau sanoo.

– Valvontatilanteissa jos työnantaja tai lähetetty työntekijä ei pysty esittämään vaadittua A1-todistusta, työnantajalle voidaan määrätä sakot, jos se ei toimita sosiaaliturvahallinnolle A1-todistusta kuukauden sisällä valvonnasta, Emériau kertoo Ranskan käytännöistä.

RANSKAN TIUKKA LINJA JATKUU

Lähetettyjen työntekijöiden direktiivin ulkopuolella on vielä yksi kiistanalainen toimiala – kansainväliset maantiekuljetukset. Tämä kuumentaa jäsenmaiden ja komission suhteita. Espanja, Portugali, Puola ja Unkari vaikuttivat vahvasti siihen, että niiden rekkakuskit voivat yhä kuljettaa tavaraa EU-maissa omien maiden sa työlainsäädännön varassa.

Puolan kuljetusyrietyksillä on hallussaan yli neljännes EU:n kuljetusmarkkinoista. Portugalilaiset rekkakuskit ovat puolestaan hyvin aktiivisia Ranskassa. Ilmiön laajuutta kuvaa, että noin 10 000 portugalilaista kuljettajaa oli viime syksynä vaikeuksissa Ranskassa, kun keltaliivien protestit estivät monilla paikkakunnilla bensiininjakelun.

Ranska on jatkanut tiukkaa linjaansa tänä vuonna. Macron hyväksyi vuoden alussa lain, joka asettaa Ranskaan saapuvalle ulkomaiselle kuljettajalle pakolliseksi kansallisen minimipalkan välittömästi rajanylityksen jälkeen. EU:n komissio on riitauttanut lain sisämarkkinoiden vastaisena. ■

Ulkomaille työhön lähteviä yhä enemmän

EU-MAAT myönsivät 2017 lähes kolme miljoonaa A1-todistusta. Määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2012.

Eniten todistuksia myönsi Puola (574 000), Saksa (400 000), Espanja (191 000), Slovenia (191 000) ja Italia (153 000). Suurimpana toimialana erottuu rakennussektori, mutta myös kuljetusalalla työvoiman kansainvälinen liikkuvuus on suurta.

Entistä useampi todistus myönnetään useassa EU-maassa työskentelevälle työntekijälle. Vuosina 2010–2017 useaan maahan lähetettyjen työntekijöiden osuus kasvoi 13 prosentista 36 prosenttiin.

Komission helmikuussa julkistamista tilastoista ilmenee, että Suomeen saapui vuonna 2017 noin 23 000 lähetettyä työntekijää A1-todistuksella. Ulkomaisten yritysten lähettämiä työntekijöitä saapuivat meille pääosin Virosta, Saksasta ja Puolasta.

Myös suomalaisia työntekijöitä lähetetään maailmalle entistä enemmän. Viime vuonna Suomesta myönnettiin yli 12 000 A1-todistusta ulkomaille lähteville, mikä on noin kaksi tuhatta enemmän kuin edellisvuonna.

Yläkuvassa nationalistista liikehdintää vastaan suunnattu mielenosoitus täytti 19. toukokuuta Itävallan pääkaupungin Wienin kadut "One Europa for all" -kyltein. Vasemmassa kuvassa paria päivää ennen Itävallan vastamielenosoitusta velloi kyynelkaasu Pariisin katujen yllä, kun Ranskassa keltaisten liivien liikkeen (ransk. Mouvement des gilets jaunes) protestoitjat valtasivat kadut keltaliivien viettäessä perustamisensa puolivuotispäivää. Oikealla ranskalaisopiskelija vappuna "May Day Paris" mielenilmauksessa keltaliiveihin pukeutuneena ilmaisi kantansa Ranskan presidentin Emmanuel Macronin uudistuspolitiikkaa vastaan.

Alivakuutettu ITSENSÄTYÖLLISTÄJÄ

Moni itsensätyöllistäjä alivakuuttaa eläke- ja sosiaaliturvansa, koska pienistä tuloista tuntuu olevan mahdotonta irrottaa kalliiksi koettuja eläkemaksuja. Mikä avuksi?

TEKSTI RIITTA LEHTIMÄKI | KUVITUS JOUKO OLLIKAINEN

Toimittaja **Tiina Ruulio**, 60, on työskennellyt toiminimellä jo 27 vuotta, sitä ennen seitsemän vuotta palkansaajana. Nyt hänellä on koossa eläkettä reilut tuhat euroa kuukaudessa.

– Aion työskennellä alimpaan eläkeikääni eli 64-vuotiaaksi asti, nostaa sen jälkeen vanhuuseläkettä ja jatkaa työskentelyä 69-vuotiaaksi. Jos terveyttä riittää, saatan päästä 1 500 euron suuruiseen eläkkeeseen, Ruulio sanoo.

YRITTÄJÄ JATKAA TYÖNTEKOA

Tiina Ruulio toimii kuten monet kaltaisensa: yrittäjät jatkavat työskentelyä pidempään kuin palkansaajat. Kun yrittäjä alkaa nostaa vanhuuseläkettä, se on keskimäärin 1 530 euroa kuukaudessa, palkansaajalla 300 euroa enemmän.

Usein yrittäjä työskentelee eläkkeen ohessa vielä vuosia. Seitsemänkymppisenä yrittäjäkin on pelkän eläkkeen varassa.

– Eläketulo voi olla yli parinkymmenen eläkevuoden ajan ainoa vakaa tulo. Tätä kannattaa ajatella, sillä yrittäjät elävät jopa hieman pidempään kuin palkansaajat, toimitusjohtaja **Mikko Kautto** Eläketurvakeskuksesta sanoo.

Mikko Kautto ymmärtää itsensätyöllistäjien

huolen huonosti maksetusta työstä, josta ei kartu kunnollista eläketurvaa.

– Eläketurvan lähtökohtana kuitenkin on, että kaikki työ on samanarvoista. Jos eläkkeestä tinkimällä päästään halvempaan työhön, se ohjaa, miten työtä Suomessa tehdään.

Yrittäjät pitävät YEL-järjestelmää kalliina, joustamattomana ja epäluotettavana. Niin tekee toimittaja Tiina Ruuliokin.

– YEL-eläkkeen täysi verovähennysoikeus on hyvä, mutta silti kunnan eläkkeen kerryttäminen on vaikeaa. En tunne ketään, joka sellaisen saisi. Olemme kaikki (itsensätyöllistäjät) alivakuutettuja!

YEL-JÄRJESTELMÄÄ EI TUNNETA KUNNOLLA

Jos alivakuuttaminen lisääntyy, yhteiskunnassa on pian suuri joukko, jonka eläke- ja muu sosiaaliturva ovat alakantissa, sillä yrittäjän eläkevakuutuksen työtulo vaikuttaa myös hänen sosiaaliturvaansa.

– Alivakuuttaminen saattaa myös johtua siitä, että YEL-järjestelmän turvaa ei tunneta kunnolla. Varsinkin yrittäjyyden alkuvaiheessa sosiaali- ja eläketurvan miettiminen saattaa jäädä muiden tärkeiden asioiden jalkoihin, Suomen suurimman yrittäjäeläkevakuuttajan, työeläkeyh-

Alivakuuttaminen saattaa myös johtua siitä, että YEL-järjestelmän turvaa ei tunneta kunnolla.

Harri Kangaskoski, Elo

TYÖTULO KANNATTAA MITOITTAA OIKEIN

- Työtulo kannattaa mitoittaa oikean suuruiseksi heti yrittäjätoiminnan alussa.
  - Vahvistetusta työtulosta riippuvat sekä eläkkeen määrä että eläkemaksu.
  - Myös sairausvakuutuksen päivärahat ja vapaaehtoisen työtaturmavakuutuksesi korvaukset.
  - Työtulo vaikuttaa työttömyysturvaan ja toimeentuloon äitiys- ja isyyslomilla.
- Lähemmin yrittäjän eläketurvasta Työeläke.fi:ssä ja Eläketurvakeskuksen verkkopalvelussa.

tiö Elon asiakaspalvelupäällikkö **Harri Kangaskoski** sanoo.

Hän kehottaa yrittäjää vertailemaan oman työeläkeyhtiönsä laskureilla, miten eri YEL-työtulot vaikuttavat eläke- ja sosiaaliturvaan ja mikä on eläkevakuutusmaksu.

Yrittäjien eläketurva voi myös olla parempi kuin he itse luulevat: vasta noin 50 vuoden työmarkkina-ajan jälkeen näkee, mikä oma eläke on. Moni tekee nelikymppiseksi asti palkkatyötä, joten yrittäjäeläke ja palkansaajan eläke lasketaan yhteen. Eläkkeet myös nousevat palkkakertoimien ja indeksien avulla.

Silti moni yrittäjä luulee saavansa huonompaa eläkettä kuin takuueläkkeen 784 euroa.

– Vain yksi prosentti eläkkeelle siirtyneistä yrittäjistä on saanut takuueläkettä,

ja suurella osalla työeläkettä on kertynyt yli 1 300 euroa niin, että kansaneläkettäkin ei makseta, Mikko Kautto muistuttaa.

Tiina Ruulion mielestä YEL-järjestelmä joutaisi romukoppaan. Hän ehdottaa mallia, jossa olisi useampi maksaja, kuten Saksassa tai vaikkapa maatalousyrittäjien eläkkeessä, jossa valtio maksaa puolet eläkemaksusta. Tai sitten kaikki voisivat olla saman työeläkkeen piirissä.

– Työni on niin ihanaa, että huomaan olevani yllättävän vähän huolissani surkeasta eläkkeestäni. Kunhan en vain sairastuisi muistisairauteen, että voin jatkaa työntekeä. ■

Juttuun on haastateltu myös Suomen Yrittäjien työmarkkina-asioiden päällikköä Harri Hellsténia.

Kevytyrittäjä vai itsensätyöllistäjä?

ITSENSÄTYÖLLISTÄVIEN määrä on kasvanut vuodesta 2000 lähtien 120 000 henkilöstä 180 000:een. Ilmiön vanaudessa on syntynyt laskutuspalveluja, kuten Suomen suurin laskutuspalvelu Ukko.fi, jolla on 60 000 käyttäjää, toiminimellä työskentelevien OP Kevytyrittäjä ja Varamiespalvelun omistama osuuskunta Eezy.

Moni kokeilee yritysideansa kantavuutta tai laskuttaa sivutuloloja laskutuspalvelun avulla.

– Itsensätyöllistäminen kiinnostaa, koska palkkatyö ei ole enää niin varmaa kuin 20–30 vuotta sitten. Kaikilla ei enää ole halua, mahdollisuutta tai tarvetta elää kuten ennen, jolloin oli yksi ammatti ja yksi pitkä työsuhte. Työurissa on nyt vaihtelua ja moni nuori yksinyrittäjä tekee ohessa myös palkkatyötä, johtava asiantuntija **Timo Lindholm** työ- ja elinkeinoministeriöstä sanoo.

Vaikka nykyään puhutaan kevytyrittäjistä, lainsäädännön ja eläkejärjestelmän näkökulmasta on kuitenkin vain työsuhteessa olevia ja yrittäjiä. Journalistiliiton edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen** ei pidä uusista termeistä. Laskutuspalveluyritykset toimivat hänestä kuten ennen kirjantpitäjät.

– Minusta kevytyrittäjyyttä ei ole. On vain raskasta yrittäjyyttä. Henkilö on laskutuspalveluissa kaikilta osin yrittäjä eikä hänen palkkionsa muutu palkaksi, vaikka mainostekstissä niin sanottaisiin.

Jos yrittäjän työpanoksen arvo on yli 7 800 euroa vuodessa, hänen tulee ottaa yrittäjän eläkevakuutus.

Jos yrittäjä ei itse vakuuta työtään, Eläketurvakeskus valvoo asiaa. Suurin osa yrittäjistä huolehtii vakuuttamisestaan yhteydenoton jälkeen. Eläkemaksu on ulosottokelpoinen.

Aiheesta lähemmin Työeläkelakipalvelu.fi:ssä Työsuhteen ja yrittäjätoiminnan tunnusmerkit

Pallo hallussa

Pallo hallussa kokoaa eri lähteistä ulkomaiden eläkeuutisia ja maaesittelyn. Aiheesta laajemmin Etk.fi > Eläkejärjestelmät > Muiden maiden eläkejärjestelmät

Kari Lindstedt
Tietoasiantuntija

MAAESITTELY

IRLANTI

- **Väkiluku:** 4,8 miljoonaa
- **Elinajan odote:** 83,4 (naiset) 79,7 (miehet)
- **Eläkeikä:** 66 vuotta-

Tasaeläke eläketurvan perustana

IRLANNISSA on työskentelyyn perustuva lakisääteinen tasaeläkejärjestelmä *Pay-Related Social Insurance System (PRSI)*. PRSI-eläkkeet ovat sidottuja vakuutus-aikojen pituuteen, eivät ansioihin. PRSI-eläkkeet kattavat palkansaajat ja yrittäjät.

Täyden vanhuuseläkkeen määrä on 238,3 euroa viikossa (noin 953 euroa kuukaudessa). Yli 80-vuotiaille maksetaan 10 euroa enemmän. Jos vakuutusaikavaatimus ei täyty, maksetaan harkinnanvarais- ta eläkettä, joka on alimmillaan 95,2 euroa viikossa (noin 381 euroa kuukaudessa).

Vanhuuseläkkeen lisäksi lakisääteisestä eläkejärjestelmästä maksetaan työ- kyvyttömyyseläkettä ja perhe-eläkettä.

Koska lakisääteisten eläkkeiden enimmäismäärät ovat melko matalia, työn- antajakohtaiset ja muut yksityiset lisä- eläkejärjestelmät muodostavat monilla tärkeän osan vanhuuseläketurvasta. Niiden piirissä on kuitenkin vain noin puolet työntekijöistä. Lisäeläkkeet eivät ole pakollisia.

Lakisääteinen eläkejärjestelmä toi- mii jakojärjestelmänä, johon varat tule- vat työnantajien ja työntekijöiden mak- samina vakuutusmaksuista ja verova- roista. Suurin osa työntekijöistä maksaa 4 prosentin ja työnantajat 8,6–10,85 PR- SI-maksua.

Vanhuuseläkeikä on 66 vuotta. Eläke- ikä nousee 67 vuoteen vuonna 2021 ja 68 vuoteen 2028. Vanhuuseläkkeessä ei ole varhennusmahdollisuutta.

Lakisääteiset eläkkeet kuuluvat So- siaaliturva-asiain ministeriön (*Depart- ment of Social Protection*) vastuulle.

Barron's 12.4.

JAPANI

ESG-sijoittaminen etenee hiljalleen

MAAILMAN SUURIMMAN eläkerahaston eli Japanin valtion eläkerahaston (GPIF) si- joitusjohtaja **Hiromichi Mizuno** edistää aktiivisesti vastuullista ESG-sijoittamista yhdessä Maailmanpankin kanssa.

ESG on lyhenne, joka tulee sanoista *Environmental, Social and Governance*. Sillä viitataan sijoittamiseen, jossa kiin- nitetään huomiota ympäristö- ja yhteis- kuntavastuuseen sekä hyvään hallinto- tapaan.

Mizuno pyrkii edistämään sitä, että eläkesijoittajat ottaisivat ESG-näkökul- man mukaan sijoitustoimintaansa ny- kyistä laajemmin, sillä siitä ei ole vielä tullut valtavirtaa. Mizunon mukaan ESG- sijoittaminen vähentää sijoitusriskiä. Sen hyödyt näkyvät parhaiten hieman pidem- mällä aikavälillä, kuten 25 vuoden hori- sontilla.

IPE 16.4.

PUOLA

Rahastoeläkkeiden alasajo vihdoin päätökseen

PUOLAN PÄÄMINISTERI on julkistanut vii- mein tarkemman suunnitelman toisen pi- larin rahastoeläkejärjestelmän likvidoin- nista, josta on spekuloitu vuosikausia.

Näin 16 miljoonaa vakuutettua voivat nyt päättää, siirretäänkö aiemmin pakol- lisen rahastoeläkejärjestelmän säästöt henkilökohtaiselle IKE-eläketileille vai valtion sosiaalivakuutuslaitokselle.

Oletusvaihtona on varojen siirto hen- kilökohtaiselle eläketilille. Tällöin vakuu- tettu joutuu maksamaan 15 prosentin siirtymäveron, mutta saa aikanaan eläk- keen verottomana.

Valtion sosiaalivakuutuslaitoksen va- litsevat puolestaan säästävät siirtymäve- roltta, mutta eläkkeellä heitä verotetaan normaalisti tuloveron mukaan.

Le Monde 26.4.

RANSKA

Eläkeikä säilyy, vähimmäiseläke nousee

PRESIDENTTI EMMANUEL MACRONIN huhti- kuussa pitämä suuri liennytyspuhe linja- si myös Ranskan eläkepolitiikkaa. Tavoit- teena oli rauhoittaa niin sanottujen kelta- liivien mielenosoituksia.

Macron vakuutti, että eläkeikää ei nos- teta 62 vuodesta, mutta täyteen eläkkeeseen liittyvää työuravaatimusta pidennetään.

Presidentti haluaisi nostaa myös vä- himmäiseläkkeen tason 1 000 euroon täy- den työuran tehneille. Korotus on merkit- tävä, sillä tällä hetkellä vähimmäiseläk- keen ja tuloharkintaisen avustuksen ko- koismäärä on 868 euroa.

Myös eläkkeiden indeksointi on tar- koitus palauttaa normaaliksi eli inflaation mukaiseksi ensi vuodesta alkaen alle 2 000 euron eläkkeisiin ja vuodesta 2021 kaikkiin eläkkeisiin.

BBC 6.4.

ISO-BRITANNIA

Isompi osa palkasta lisäeläkkeeseen

KYMMENEN MILJOONAN työntekijän eläke- maksut nousivat keväällä, kun 5 prosen- tin sijasta 8 prosenttia palkasta ohjataan lisäeläkkeeseen.

Britanniassa otettiin vuonna 2012 käyt- töön työpaikkakohtainen lisäeläkejärjes- tely, johon palkansaajat liittyvät auto- maattisesti elleivät erikseen ilmoita jättäy- tyvänsä siitä ulos. Nyt voimaan tullut ko- rotus on uudistuksen viimeinen vaihe jär- jestelmän vaiheittaisessa käyttöönotossa.

Korotuksen johdosta palkasta jää kä- teen aikaisempaa pienempi osuus. Jos li- säeläkkeestä jättäytyy ulos, menettää kui- tenkin myös työnantajan panostuksen eläkkeeseen. Käytännössä ulosjättäytymi- nen tarkoittaa siis vapaaehtoista palkan- alennusta pitkällä aikavälillä katsottuna.

AP 14.1.

MEKSIKO

Minimieläkkeeseen tuntuva korotus

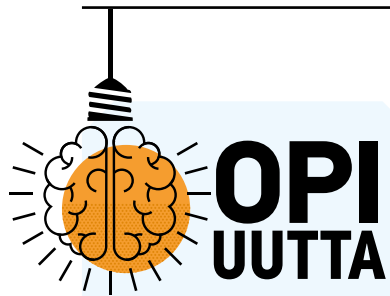
MEKSIKON vasemmistolainen presidentti **Andrés Manuel López Obrador** on nos- tanut yli 68-vuotiaille maksettavaa mini- mieläkettä tuntuvasti. Alkuperäiskansoi- hin kuuluvat voivat saada tätä eläkettä jo 65:sta ikävuodesta lähtien.

Minimieläkkeenä maksetaan nyt 2 550 pesoa eli noin 120 euroa joka toinen kuu- kausi. Aikaisemmin määrä oli alle puolet tästä.

Meksikossa on pakollinen työeläke- järjestelmä, mutta vain neljäsosa saa työeläkettä. Syitä eläkkeen puuttumiselle Meksikossa on useita. Periaatteessa Meksikossa työeläkkeen ansaitsee työn- tekijä, jolle on maksettu työeläkemaksu- ja kolmenkymmenen vuoden ajan.

Iso osa meksikolaisista eläkeikäisistä työskentelee tullakseen toimeen.

VAHVISTA ASiantuntijuuttasi ELÄKEASIOISSA.

ETK on luotettava työeläkealan osaaja ja kouluttaja.

Kesän opiskelumahdollisuudet ovat verkossa:

- Suomen työeläkejärjestelmä lyhyesti.
- Perusteet eläkepääöstietojen ilmoittamisesta.
- Ulkomaantyön vakuuttaminen.

Eläketurvakeskus kouluttaa, ilmoittaudu verkossa.
www.etk.fi/koulutus

4,0 %

SIJOITUSVAROILLEEN työeläkevakuuttajat ovat keränneet viiden viime vuoden aikana keskimäärin 4,0 prosentin reaali tuoton.

Kohtuullisen tuottokehityksen jatkumiseen varaudutaan. Eläketurvakeskuksen laskelmissa pitkän aikavälin reaali tuotoksi vuoteen 2028 saakka oletetaan 2,5 prosenttia.

Vesa Latinen

JUKKA RANTALAN (kuvasa keskellä) läksiäisseminaarin esitys ja paneelikeskustelu on katsottavissa tallenteena Youtubessa. Eläketurvakeskuksen toimitusjohtajan luennon jälkeisissä tunnelmissa vas. läksiäisjuhlan juontanut Jari Hanska sekä paneelikeskustelun sujuvasti vetänyt Helsingin Sanomien toimittaja Teemu Muhonen, lobbari Silja Silvasti Allianssista, Rantala sekä legendaariset eläkeneuvottelijat takavuosilta Lasse Laatonen (EK) ja Pertti Parmanne (SAK). Rantala siirtyi eläkkeelle kesäkuun alussa ja Eläketurvakeskuksen toimitusjohtajana hänen seuraajanaan on aloittanut Mikko Kautto.

Kuntoutuksen vaikuttavuutta pitää tutkia lisää

TYÖTERVEYSLAITOKSEN (TTL) työeläkekuntoutusta käsitelleessä tuoreessa tutkimuksessa todetaan, että kuntoutuksen hyöty oli pieni verrattuna siihen satsattuihin panoksiin.

TTL:n vanhemman tutkijan **Eira Viikari-Juntura** ja erikoistutkija **Taina Leinosen** tutkimuksen mukaan työeläkelakeihin perustuvalla ammatillisella kuntoutuksella on vain pieni myönteinen vaikuttavuus työhön osallistumiseen.

Väestötasoisessa tutkimuksessa verrattiin työeläkekuntoutusta saaneiden ja ei-saaneiden työhön osallistumista kolme vuotta ennen kuntoutusta ja kolme vuotta sen jälkeen. Kuntoutusjaksot alkoivat vuosina 2008–2010. Kohderyhmänä olivat 30–55-vuotiaat henkilöt, jotka olivat saaneet työeläkekuntoutusta.

Työeläkevakuuttajalla on tätä myönteisempi kokemus kuntoutuksen toimivuudesta. Työeläkevakuuttajan näkemyksen mukaan tutkimuksessa keskeinen osa kohderyhmästä on rajattu pois tutkimusaineistosta eli osa pitkistä kuntoutusohjelmista, työttömät sekä he, jotka kolmen edellisen vuoden aikana eivät olleet saaneet sairauspäivärahaa tai eläkettä mielenterveysongelmien tai tuki- ja liikuntaelinsairauden perusteella.

– Tulosten perusteella ei vielä voi tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä koko työeläkekun-

toutuksen hyödyistä tai kustannustehokkuudesta. Mutta ne antavat osviittaa siitä, mitä pitää tutkia lisää, toteaa Ilmarisen ylläkäri, dosentti **Maija Haanpää**.

– Meillä on ollut tiedossa, että lyhyet työkeilut omassa työssä voivat olla tehottomia, jos niissä ei oteta tarpeeksi huomioon kuntoutujan terveydentilan asettamia haasteita ja muokata työnkuvaa riittävästi, Haanpää kirjoittaa blogissaan työeläkeyhtiö Ilmarisen verkkopalvelussa.

Työeläkekuntoutus on ammatillista kuntoutusta, jonka tarkoitus on tukea työuran jatkumista ja vähentää työkyvyttömyyseläkkeitä. Kuntoutusta toteuttavat kaikki työeläkevakuuttajat. Heille suurin osa hakemuksista tulee työterveyshuollon kautta.

Eläkeiän nousun myötä on löydetty ratkaisuja työntekijöiden jaksamiseen ja työurien pidentämiseen myös kuntoutuksen avulla. Eläketurvakeskuksen tilastoista ilmenee, että työeläkekuntoutujien määrä on yli kaksinkertaistunut vuosikymmenessä. Työeläkekuntoutujia oli viime vuonna yli 18 000 henkilöä. Kokonaiskustannukset viime vuodelta olivat 167 miljoonaa euroa.

Lähemmät tiedot tutkimustuloksesta TTL:n verkkopalvelussa ja Ilmarisen Haanpään Parempaa elämää -blogikirjoituksessa. ■

Pro gradu -palkinto Natalia Edelmannille

ELÄKETURVAKESKUS myöntää vuosittain ansiokkaalle pro gradu -tutkielmalle tunnustuspalkinnon. Vuoden 2018 palkinto myönnettiin työeläkekuntoutusta käsittelevälle opinnäytetyölle Tampereen yliopistosta.

Kahden tuhannen euron palkinnon saanut **Natalia Edelmann** tarkastelee vakuu-

tustieteen pro gradu -tutkielmassaan työeläkekun-toutuksen onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä tilastollisin menetelmin.

Tutkielman aihe on ajankohtainen sekä haastava ja se on ankkuroitu huolella yhteiskunnalliseen ja tieteelliseen keskusteluun. ■

Lukijat varsin tyytyväisiä Työeläke-lehteen

TYÖELÄKE-LEHDEN LUKIJAT ovat tyytyväisiä lehden sisältöön, ilmenee toukokuussa valmistuneessa lukijatutkimuksessa. Lukijat kertovat saavansa lehdestä kiinnostavaa tietoa ja pitävänsä lehteä asiantuntevana, luotettavana ja ajankohtaisena.

Taloustutkimuksen 18.4.–5. verkkokyselynä toteuttamaan lukijatutkimukseen vastasi 290 henkilöä. Heistä 90 prosenttia on erittäin tai melko tyytyväinen Työeläke-lehteen.

Erittäin tyytyväisten lukijoiden osuus on kasvanut edelliseen vuoden 2017 tutkimustulokseen verrattuna 10 prosenttiyksiköllä.

Lehden suosituimpia aiheita ovat edelleen asiantuntija-artikkelit, lainsäädäntömuutokset, työeläkealan uusin tutkimustieto, henkilöhaastattelut ja käytännön esimerkit työelämästä. Selvä enemmistö vastaajista pitää näitä sisältöjä riittävinä. Vajaa kymmenes vastaajista on sitä mieltä, että

lehdestä puuttuu aiheita, joista olisi kiinnostunut lukemaan.

Seitsemän lukijaa kymmenestä lukee mieluiten painettua lehteä. Sekakaäyttäjiä eli printti- että digilehteä vuorotellen ja rinnakkain lukee viidenneen vastaajista.

Työeläke-lehden paperilehden levikki on reilut 9 000 kappaletta. Digilehteä Työeläkelehti.fi lukee säännöllisesti reilut pari tuhatta lukijaa.

Työeläke-lehti on ilmestynyt vuodesta 1965 lähtien. Lehteä kustantaa Eläketurvakeskus, jossa sijaitsee myös lehden toimitus. Monikanavaisista tuotantopalveluista huolehtii AsteHelsinki. Lehti painetaan Hansaprintin kirjapainossa Turussa.

Vastaajien kesken suoritettua arvonnassa tablettitietokoneen voitti **Pekka Luoma** Tampereelta. Onnittelut voittajalle ja kiitokset kaikille kyselyyn osallistuneille. ■

NIMITYKSET

Elo

► **VTM Marketta Ekholm** on nimitetty 9.4. alkaen Elon henkilöstöpäälliköksi. Ekholm siirtyi Eloon henkilöstöhallinnon ja -johtamisen asiantuntijapalveluita tarjoavasta Accountor HR4 Oy:stä.

► **KTM Katja Ekman** on nimitetty 15.4. alkaen työkykyjohtamisen kehittämis-päälliköksi Pohjanmaalle toimipaikkanaan Vaasa. Ekman siirtyy Elon palvelukseen vaasalaisen perheyriksen Oy Ekman Systems Ab:n toimitusjohtajan tehtävästä.

► **Liisamari Krüger** on nimitetty 1.4. alkaen Elon ylilääkäriksi. Krügerillä on fysiatrian erikoislääkärin tutkinto sekä vakuutuslääketieteen erityis pätevyys. Krüger siirtyy Eloon työeläkeyhtiö Varmasta.

SAVE THE DATE

Työeläkepäivä
20.11.2019
MESSUKESKUS

www.etk.fi/tyoelakepaiva.fi

KUUKAUDEN TWIITTI

Eläkepolitiikan paradoksi: Puhutaan ”eläkepommista” ja ”vauvakriisistä” tulevien sukupolvien näkökulmasta. Poliitikot ja puolueet kuitenkin kosiskelevat puheissaan ja lupauksissaan eläkeläisiä.
@ErkkaRailo #eläkeroast #eläke

Minna Helle
@MinnaHelle

15.5. klo 16.40

KUKA?

Jessica Ålgars

- Ikä: 45-vuotias
- Koulutus: FM
- Työ: viestintäpäällikkö Veritas Eläkevakuutuksessa
- Lähellä sydäntä: perhe, liikunta, luonto, innostavat ja innostuneet ihmiset
- Aikoo lukea seuraavaksi: pohjoismaisen dekkarin, koska se kiinnostaa aina ja rentouttaa arjesta.

Olen oppinut kirjoista paljon

Veritaksen viestintäpäällikkö Jessica Ålgars esittelee seuraavassa kirjasuosikkinsa. Viestinnän töissä hän innostuu aina uudestaan ihmisestä, elämän matkalla myös luonto ja perhe ovat tärkeitä.

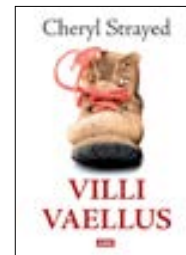

Miten hallita somekriisiä?

SORI on rohkeasti kirjoitettu teos tästä ajasta, jossa kriisit paisuvat ja leviävät salamanopeasti sosiaalisessa mediassa. Kielteisessä mediajulkisuudessa kansalaiset ottavat tuomarien roolin. Miltä tuntuu olla someraivon kohteena ja voiko sitä vastaan puolustautua?

Kirjassa ääneen pääsevät mm. ministeri **Anne Berner**, YLE:n **Atte Jääskeläinen** ja Nokian **Risto Siilasmaa** aitoina, haavoittuvina ihmisinä. Olen oppinut kirjasta paljon tästä ajasta, ja siitä on hyötyä viestinnän johtamisessa. Soraisen näkemyksen mukaan avoimuus on ainoa tie – jopa raivorehellisyys.

Anna Sorainen: *Sori. Johtaja ja julkisuus kriisissä.* Alma Talent, 2018

Pitkä vaellus itsetuntemukseen

MITÄ TAPAHTUU, kun nuori nainen päättää paeta elämänsä kriisiä lähtemällä vaellukselle, joka ulottuu Meksikon rajalta USA:n länsirannikkoa pitkin Kanadaan asti? Yksin, painava rinka selässä.

Villi vaellus on kiehtova kuvaus kivusta, yksinäisyydestä, kohtaamisista ja luonnon parantavasta voimasta. Strayedin matka kulkee aavikoilta vuorien halki, joskus vain yksi kenkä jallassa. Luontoihmisenä mieleeni jäi henkinen matka ja se rauha, joka vähitellen valtaa yksinäisen vaeltajan mielen. Emme tarvitse kovin paljon selvittääksemme – muita ihmisiä kylläkin.

Cheryl Strayed: *Villi vaellus.* Like, 2013.

Menestyminen on tasapainoa

LÄÄKÄRI Aki Hintsa on valmentanut huippu-urheilijoita kuten **Kimi Räikkönen** ja **Sebastian Vettel** sekä suuryritysten johtajia. Pelkkä puurtaminen ja treenaaminen eivät takaa menestystä. Vaan: ihmisen tulee tuntee oma ydin ja löytää tasapaino elämän eri osa-alueilla.

Se tarkoittaa oikeaa ravintoa, hyvää unta ja sitä, että huolehtii elämänsä tärkeimmistä ihmisistä. Menestyyä kun ympäröi usein kekkerit ja ihmisaumat, joka vievät mukanaan.

Hintsa seurasi pitkään Etiopiassa juoksija **Haile Gebrselassia**, jonka elämän tasapaino näkyi juoksemisessa ja synnytti voittajan.

Aki Hintsa: *Menestymisen anatomia.* WSOY, 2015

Rakkauden julmat säännöt

NUORENA kirjallisuusopiskelijana tämä Booker-palkittu esikoisteos teki minuun suuren vaikutuksen.

Lukija temmataa keskele intialaisia värejä ja tuoksua sekä kastijärjestelmän tiukkoja sääntöjä siitä, kuka saa rakastaa ja ketä.

Sekin kirjassa paljastuu, mitä tapahtuu, jos et tottele.

Monivaiheisen intialaisen sukutarinan keskiössä ovat kaksoset *Estha* ja *Rahel*.

Arundhati Roy kirja on julma ja kaunis taide-teos, joka iskeytyy sydämeen. Suosittelen.

Arundhati Roy: *The God of Small Things.* Random House, 2008

Indicators of social security

THE SOCIAL SECURITY indicators must be improved and made more multi-dimensional. That will be the topic of **Ru-di Van Dam's** keynote speech at the ETK Conference "*Pension Adequacy in Europe - Today and Tomorrow*" in Helsinki on 17 September 2019.

The indicators are a politically delicate subject, Van Dam (Chair of the Indicators Subgroup ISG) points out, but "it is very important that we find consensus among the Member States on how we can measure the economic well-being of EU citizens, or the lack of it, in a comparable way."

To develop the indicators, we need more information. "Among other things, collected data on the wealth of pensioners would be useful," Van Dam explains.

The governments of the EU Member States also need to provide more information. "For example, we lack EU-level data on the replacement rate on an individual level of persons retiring, that is, pre-

dictable data on what kind of pension level a certain income level generates."

Inequality within the EU also needs to be addressed. "Consider, for example, the share of pensioners who live below the poverty line. In Estonia, 40% of the pensioners live below the poverty line. In Denmark, the Netherlands and France, the share is 10% or less."

That said, poverty among the elderly has been reduced clearly in the last decade due to, for example, the economic recession. "When poverty is defined in relation to the income level of the overall population, the share of people getting a steady pension and living at risk of poverty is reduced which, in fact, implies that pensions act as an automatic stabilizer of the economy. In addition, we have monitored the development of the purchasing power of pensioners. We have observed that, in absolute terms, the status of the elderly has improved," Van Dam sums up. ■

Nearly €195 billion

NET INVESTMENT ASSETS of the earnings-related pension system amounted to nearly €195 billion at year-end 2018.

This was the first modest year in terms of investment returns for pension investors since the euro crisis. The investment assets were reduced by nearly €5 billion in 2018.

At year-end 2018, 42.9% of the investment assets were invested in equities and equity-like instruments, 37.1% in fixed market instruments, 9.7% in real estate and 10.3% in alternative funds.

Roughly one quarter (24.5%) of the investment assets were invested in domestic instruments and one fifth (19.9%) in the rest of the euro area. The majority of the investment assets (55.6%) were invested in other parts of the world.

The projected return assumption of the long-term projections of the Finnish Centre for Pensions is 2.5% (up to 2028; 3.5% after that). The average long-term (22 years) annual nominal return has been 5.6% and the real return 4%. ■

LENA KOSKI
Translator
Finnish Centre for Pensions

Olli Häkämies

More news in English

- Follow us on Twitter @ETKinfo
- Subscribe to our newsletter etk.fi/en/newsletter/
- Visit our website etk.fi/en

Workforce mobility a hot potato

REGULATING POSTED WORKERS was one of the themes in the French president **Emmanuel Macron's** presidential campaign in 2017. Macron criticised the former EU directive for allowing social dumping.

Issues relating to the code of labour law are regulated in the directive for posted workers. France managed to influence the reform of the directive and get strict sanctions. "Since 2017, France has put in place a new provision under which, in case of an inspection, the posting com-

pany can be fined if it does not provide the appropriate certificates for its posted workers," says **Arnaud Emériaux**, President of the European Social Insurance Platform (ESIP) and Head of the EU Office of French social security institutions.

"This is a step in the right direction. The new directive makes it more difficult for Member States to dump social security and wages on other Member States," Emériaux concludes. The new directive will take effect in 2020. ■

Rapidly growing number of posted workers

THREE MILLION A1 CERTIFICATES were issued in 2017 by EU Member States. The construction and transport industries have the highest numbers of posted workers.

A total of 2.8 million A1 certificates for posted workers were granted in the EU in 2017. The volume has more than doubled since 2012. The countries granting the most A1 certificates were Poland (574,000), Germany (400,000), Spain and Slovenia (191,000 each), as well as Italy (153,000). The least number of certificates were granted by Fin-

land, Ireland, Greece, Cyprus and Malta (less than 10,000 each).

The number of A1 certificates granted for work in more than one EU country has also risen considerably, from 170,000 in 2010 to more than a million in 2017.

Since a person can be granted more than one A1 certificates during a year, the number of posted workers is about half of the number of granted A1 certificates.

In 2017, Finland received more than 22,000 posted workers, mainly from Germany, Poland and Estonia. ■

Tutustu Eläketurvakeskuksen julkaisuihin www.etk.fi/julkaisut

Taskutilasto Fickstatistik Pocket Statistics

Taskutilastoon on koottu keskeisiä eläketurvaan liittyviä tilastotietoja. Lisäksi julkaisu sisältää tietoja koko sosiaaliturvasta sekä Suomen väestöstä.

Sarja: Eläketurvakeskuksen tilastoja 04/2019

Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläkejärjestelmässä 2018

Julkaisussa tarkastellaan eläkkeellesiirtymisikää tätä tarkoitusta varten kehitetyn mittarin, eläkkeellesiirtymisiän odotteen, avulla. Julkaisussa esitetään eläkkeellesiirtymisiän odotteen määritelmä ja laskutapa sekä kuvataan odotteessa tapahtunutta kehitystä vuosina 1996–2018.

Tekijä: Jari Kannisto

Sarja: Eläketurvakeskuksen tilastoja 03/2019

Työeläkkeiden kustannusten jako vuonna 2018

Työeläkevaroja siirtyi Eläketurvakeskuksen kautta vuonna 2018 yhteensä 1,4 miljardia euroa toimijalta toiselle. Raportissa on kuvattu, miten kustannusten jako on käytännössä järjestetty ja mitä erityistä vuonna 2018 tehdyissä selvittelyissä tapahtui. Tarkasteluvuonna työn alla oli kolme eri vaiheessa olevaa kustannustenjakovuotta.

Tekijät: Hanna Mäkinen ja Eeva Puuperä

Sarja: Eläketurvakeskuksen raportteja 03/2019

MUALLA JULKAISTUA

Perhevapaat työurariskinä? Trajektorianalyysi nuorten aikuisten työurapoluista

Analyysissä tarkastellaan työuran alkuvaiheen työmarkkinakiinnittymisen polkuja ja perhevapaiden merkitystä niille. Tulosten mukaan sukupuolten välillä olevat huomattavat erot palkkakertymässä ja perhevapaista johtuvien työurakatkosten pituudessa aiheuttavat työurien eriarvoistumista jo uran alkuvaiheessa.

Tekijä: Kati Kuitto, Janne Salonen ja Jan Helmdag

Sarja: Yhteiskuntapolitiikka Vol. 84 Nro 2 (2019)

Samankaltaistuuko ikäihmisten köyhyys? Näkökulmia 75–84-vuotiaiden naisten ja miesten pienituloisuuteen

Artikkelissa tutkitaan väestö- ja kotitalousrakenne ja niissä tapahtuneiden muutosten yhteyttä 75–84-vuotiaiden naisten ja miesten pienituloisuuteen ja sen kaventumiseen vuosina 1995–2014. Lisäksi analysoidaan pienituloisuuden toistuvuutta ja leskeneläkkeen merkitystä sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyvästä näkökulmasta.

Tekijä: Juha Rantala, Susan Kuivalainen, Marjo Pyy-Martikainen ja Marja Riihelä

Sarja: Yhteiskuntapolitiikka Vol. 84 Nro 2 (2019)

Vanhuseläkkeellä ja työssä. Tutkimus vanhuuseläkeläisten työssäkäynnin yleisyydestä ja sosioekonomisista eroista

Tutkimuksessa selvitetään 63–74-vuotiaiden vanhuuseläkkeellä olevien työssäkäyntiä sekä yksilötason tekijöiden yhteyttä vanhuuseläkkeellä työskentelyyn. Aineistona on Tilastokeskuksen 10 prosentin pitkittäisotos Suomen väestöstä vuosilta 1995–2012. Työssäkäyntiä mitataan ansiotuloilla käyttäen kahta eri tuloarajaa.

Tekijä: Anu Polvinen, Juha Rantala ja Susan Kuivalainen

Sarja: Yhteiskuntapolitiikka Vol. 84 Nro 1 (2019)